

2020

VALSTYBINĖS
MOTERŲ IR VYRŲ
LYGIŲ GALIMYBIŲ
2015–2021 METŲ
PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO 2020
METAIS
TARPINSTITUCINĖ
ATASKAITA

Turinys

Turinys	1
Santrumpų sąrašas	3
Įvadas	4
Apibendrinimas	4
Rezultatai	6
PIRMASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje	6
1 uždavinys. Mažinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus	6
2 uždavinys. Mažinti sektorinę ir profesinę darbo rinkos segregaciją pagal lytį	8
3 uždavinys. Didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti	9
ANTRASIS PROGRAMOS TIKSLAS Siekti subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimant sprendimus ir einant aukščiausias pareigas	10
4 uždavinys. Skatinti moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimant sprendimus, kurti moterų karjerai palankią aplinką	10
TREČIASIS PROGRAMOS TIKSLAS Didinti moterų ir vyrų lygybės institucinių mechanizmų efektyvumą	15
5 uždavinys. Didinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimus integruoti lyčių aspektą	15
6 uždavinys. Padėti savivaldybėms imtis veiksmy, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes	19
8 uždavinys. Plėtoti moterų ir vyrų lygybės statistinę informaciją, papildyti ją naujais, su kitomis valstybėmis palyginamais statistiniais rodikliais	23
KETVIRTASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti lyčių aspekto integravimą	23
ŠVIETIMO IR MOKSLO SRITYJE	23
9 uždavinys. Skatinti merginas ir vaikus rinktis „netradicines moterims ir vyrams“ studijų kryptis, profesijas	23
SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE	25
12 uždavinys. Užtikrinti gimdos kaklelio, krūties, prostatos vėžio patikros galimybę ir informacijos apie tokią patikrą teikimą	25
KULTŪROS SRITYJE	26

14 uždavinio „Vertinant šalies kūrėjų indėlį į kultūrą ir meną, skatinti laikytis lyčių lygybės principo“ ir 15 uždavinio „Skatinti didesnę vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvos	26
APLINKOS SRITYJE	26
16 uždavinys. Didinti visuomenės informuotumą aplinkos klausimais.....	26
KRAŠTO APSAUGOS SRITYJE	27
18 uždavinys. Didinti specialistų, galinčių konsultuoti ir mokyti moterų ir vyrų lygybės klausimais ir dirbti tarptautinėse misijose patarėjais, skaičių	27
TEISINGUMO PRIEINAMUMO SRITYJE.....	28
19 uždavinys. Gerinti visuomenės, ypač kaimo moterų, informuotumą apie teisių gynimo priemones, įskaitant galimybę gauti nemokamą teisinę pagalbą.....	28
TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE	28
20 uždavinys. Didinti Lietuvos indėlį tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su moterų ir vyrų lygybės politikos įgyvendinimu, ir skleisti Lietuvos gerąją patirtį.....	29

Santrumpų sąrašas

AM – Aplinkos ministerija
CEDAW – JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas
DB – Demokratijos bendrija
EIGE – Europos lyčių lygybės institutas
EM – Energetikos ministerija
ES – Europos Sąjunga
FM – Finansų ministerija
JT – Jungtinės tautos
KAM – Krašto apsaugos ministerija
KM – Kultūros ministerija
KMUIC – Kauno moterų užimtumo informacijos centras
LDB – Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
LKT - Lietuvos kultūros taryba
LGPC – Lygių galimybių plėtros centras
LMLO – Lietuvos moterų lobistinė organizacija
LSD – Lietuvos statistikos departamentas
MIC – Moterų informacijos centras
MITA - Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
NTA – Nacionalinė teismų administracija
NVO – Nevyriausybinės organizacijos
Programa – 2015 m. vasario 4 d. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 112 patvirtinta Valstybinė moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 m. programa
SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SAM – Sveikatos apsaugos ministerija
ŠU – Šiaulių universitetas
URM – Užsienio reikalų ministerija
ŪM – Ūkio ministerija
VB – Valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtą bendrųjų asignavimų dalis (Eur) Veiksmų plano priemonėms įgyvendinti
VDI – Valstybinė darbo inspekcija Veiksmų planas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtinto Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano 2015–2017 metams
VLK – Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos
VP – Veiksmų planas
VRM – Vidaus reikalų ministerija
ŽTT - Žmogaus teisių tarybos
ŽŪM – Žemės ūkio ministerija

Ivadas

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A1-199 patvirtinto Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos (toliau – Programa) įgyvendinimo veiksmų plano 2018–2021 metams (toliau – Veiksmų planas) priemonių, numatytų 2020 metams, įgyvendinimą.

Programos tikslas – nuosekliai, kompleksiskai ir sistemingai spręsti moterų ir vyrų lygybės problemas visose srityse ir užtikrinti Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų įgyvendinimą. Šio įstatymo 4 straipsnis numato valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigą įgyvendinti moterų ir vyrų lygias teises, rengti ir įgyvendinti priemones, skirtas moterų ir vyrų lygioms galimybėms užtikrinti.

Programos vykdymą koordinuoja ir ataskaitas rengia Moterų ir vyrų lygių galimybių komisija, sudaryta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 266.

Programa finansuojama iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, atsakingoms už priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES fondų ir kitų lėšų, gautų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Apibendrinimas

2020 metais buvo įgyvendinama ketvirtoji Valstybinė moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. nutarimu Nr. 112 „Dėl Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos patvirtinimo“, kurioje dėmesys ir toliau buvo skiriamas vienodų moterų ir vyrų galimybių užimtumo ir darbo srityje skatinimui, moterų ir vyrų skaičiaus balanso priimant sprendimus ir užimant aukščiausias pareigas siekti, moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo institucinių mechanizmų plėtrai bei stiprinimui, horizontaliam lyčių lygybės integravimui visose srityse bei ES ir tarptautinio bendradarbiavimo įsipareigojimų vykdymui.

2020 metais buvo toliau įgyvendinama trečioji Valstybinė moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programa (toliau – Programa), kurioje dėmesys skiriamas vienodų moterų ir vyrų galimybių užimtumo ir darbo srityje skatinimui, moterų ir vyrų skaičiaus balanso priimant sprendimus ir užimant aukščiausias pareigas siekti, moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo institucinių mechanizmų plėtrai bei stiprinimui, horizontaliam lyčių lygybės integravimui visose srityse bei ES ir tarptautinio bendradarbiavimo įsipareigojimų vykdymui.

2020 m. metais viso įgyvendintos **58 priemonės**. Prie jų įvykdymo prisidėjo nemažai LR Ministerijų, viešojo sektoriaus įstaigų, institucijų ir nevyriausybinių organizacijų. Dauguma priemonių finansuotos iš valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtų bendrųjų asignavimų (toliau – VB) ir dalis iš ES struktūrinių fondų lėšų.

Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos ir karantino sukeltus iššūkius, 2020 metais Programos įgyvendinimo veiksmų planas 2018–2021 metams (toliau – Veiksmų planas) buvo papildytas nauja priemone, skirta stiprinti konsultacinių (psichologinių, psichoterapinių, edukacinių, esant poreikiui – teisinių) paslaugų telefonu (nuotoliniu būdu) vyrams, išgyvenantiems su pandemijos poveikiu susijusias emocines ir psichologines krizes, teikimą.

Įgyvendinant šią priemonę veiklą pradėjo vykdyti dvi naujos pagalbos vyrų linijos: „Nelik vienas“ ir „Vyrų linija“, kur kompleksinę pagalbą, nuotoliniu būdu, teikia specialistai ir savanoriai. Sukurtos ir veikia dvi naujos internetinės svetainės: „Nelik vienas“: <https://nelikvienas.lt/> ir „Vyrų linija“: <https://www.vyrulinija.lt/>. Metų eigoje, pasitelkiant įvairius viešinimo kanalus bei priemones (straipsniai, interviu ir kt. laikraščiuose, tinklapiuose, socialinėje erdvėje ir kt.) aktyviai viešintos veikiančios pagalbos linijos bei dalintasi informacija apie egzistuojančią problematiką. Vyrų skatinti nedvejoti kreiptis pagalbos ir naudotis sukurtais priemonėmis. Taip pat, metų gale, Klaipėdos mieste, buvo suorganizuota informacinė kampanija skirta dėmesiu į prastos vyrų psichologinės būklės problematiką atkreipti.

2020 m. toliau didelis dėmesys skirtas darbo užmokesčio tarp moterų ir vyrų mažinimui. Socialinės pasaugos ir darbo ministerijai įgyvendinant Europos Komisijos projektą kartu su partneriais Mykolo Romerio universitetu ir Moterų informacijos centru, užbaigtos jo veiklos bei, baigiamajame renginyje, pristatyti projekto rezultatai: Darbo užmokesčio ir pensijų atotrūkio tarp moterų ir vyrų priežasčių analizės tyrimas, skirtas išsiaiškinti su lyties aspektu susijusias Lietuvos vyrų ir moterų nuostatas ir elgseną darbo rinkoje bei šeiminiame gyvenimo kontekste, jų gebėjimus planuoti asmeninius finansus, pastangas tobulėti, norą investuoti, siekti karjeros, plėtoti verslą bei kitus pajamų bei pensijos dydį ir skirtumą pagal lytį sąlygojančius veiksniai, taip pat parengtus praktinius informacinius vadovus valstybės institucijoms, darbdaviams ir esamiems bei būsimiems darbuotojams, bei internetinis tinklapis www.polygiai.lt, kuriame pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai ir informacija apie projektą.

2020 metais, toliau orientuotasi į moterų ir vyrų padėties skirtumų mažinimą savivaldybių lygmeniu. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, nepaisant dėl COVID-19 ir pandemijos sukeltų trukdžių, tęsė valstybės projektą „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“. Per įvairias veiklas sistemiskai siekta ugdyti viešojo sektoriaus subjektų, dirbančių savivaldoje, sąmoningumą lyčių lygybės klausimais, gebėjimus atpažinti moterų ir vyrų (ne)lygybę lemiančius veiksniai, kurti ir diegti tikslines priemones lygioms galimybėms užtikrinti.

2020 m. toliau nuosekliai įgyvendintos įvairios švietėjiško ir mokomojo pobūdžio veiklos. Kai kurios ministerijos, net karantino laikotarpiu, mokė savo darbuotojus lyčių lygybės principų. Krašto apsaugos ministerija rengė specialistus, galinčius konsultuoti ir mokyti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose klausimais bei dirbti tarptautinėse operacijose (misijose) moterų ir vyrų lygių galimybių reikalų patarėjais bei atliko tyrimą, susijusį su moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimu krašto apsaugos sistemoje. Vidaus reikalų ministerija - aktyviai tobulino savo darbuotojų ir jai pavaldžių įstaigų tarnautojų kvalifikaciją lyčių lygybės darbo vietoje klausimais.

Siekiant stiprinti pažangų Lietuvos įvaizdį ir matomumą lyčių lygybės užtikrinimo srityje ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, 2020 metais buvo tęsiamos priemonės skirtos prof. D. Leinartės pasirengimui dalyvauti Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto (CEDAW) narių rinkimuose. Dėl pandemijos, rinkimai į šį komitetą įvyko Niujorke tik 2020 m. lapkričio 9 d. tačiau buvo labai sėkmingi. Lietuvos kandidatė buvo išrinkta ketvirta tarp 11

išrinktų kandidatų. Prof. D. Leinartė surinko didžiausią balsų daugumą ir buvo pirma tarp CEDAW narių, kurie buvo renkami trečiai kadencijai.

2020 m. prisidėta prie lyčių lygybės iniciatyvų skatinančių nestereotipinį požiūrį į moteris ir vyrus, jų sklaidos ir įtvirtinimo, ypatingą dėmesį skiriant siekiant subalansuoti moterų ir vyrų skaičių aukščiausio lygio sprendimų priėmimo viešame gyvenime. Veiklą toliau tęsė moterų politikų klubas, kuris nuotolinių renginių, susitikimų su žinomomis ir daug pasiekusiomis politikėmis metu skatino moteris aktyviau dalyvauti politikoje. Norėtume pažymėti, kad nors Vyriausybės lygmeniu moterų ir vyrų atstovavimo balansas itin pagerėjo, tačiau savivaldoje situacija vis dar reikalauja pastangų. Lietuvoje turime tik 5 moteris meres iš 60 savivaldybių.

2020 m. konkurso būdu finansuotos nevyriausybinės organizacijos (NVO) aktyviai vykdė informacines priemones. Daug dėmesio skyrė su karantinu susijusioms lytimi grįstoms aktualijoms - išaugusiam smurtui artimoje aplinkoje bei prieinamų paslaugų viešinimui skirtų karantino laikotarpiu nukentėjusiems asmenims. Taip pat publikuoti straipsniai itin suaktualėjusia darbo ir šeimos derinimo tematika.

2020 m. taip pat buvo teiktas didelis dėmesį NVO kompetencijų lyčių lygybės srityje tobulinimui. Sudarytos galimybės NVO tobulinti darbuotojų, savanorių ir partnerių kompetencijas moterų ir vyrų lygių galimybių temomis. Tai yra aktualu, kad NVO galėtų toliau efektyviai teikti moterų ir vyrų lygybę skatinančias paslaugas.

Rezultatai

PIRMASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Skatinti vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje

1 uždavinys. Mažinti moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.1 „Vykdėti moterų ir vyrų pajamų atotrūkio tyrimus ir jų rezultatų pritaikymo sklaidą“, **1.5** „Organizuoti informacinę kampaniją apie moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumus (vienodo darbo užmokesčio dienos renginiai, videofilmukas), **2.3** „Organizuoti keitimosi gerąja praktika, kovojant su stereotipais ir segregacija, tarptautinę konferenciją“ ir **5.12** „Atlikti išsamų moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimo poveikio vertinimo tyrimą“, 2020 m. Socialinės pasaugos ir darbo ministerijai įgyvendinant Europos Komisijos GAP projektą „Pajamų atotrūkio tarp moterų ir vyrų mažinimas“, kartu su partneriais Mykolo Romerio universitetu ir Moterų informacijos centru, užbaigė jo veiklas. Baigiamajame renginyje buvo pristatyti projekto rezultatai: viso projekto metu įgyvendintos veiklos, Darbo užmokesčio ir pensijų atotrūkio tarp moterų ir vyrų priešasčių analizės tyrimas, skirtas išsiaiškinti su lyties aspektu susijusias Lietuvos vyrų ir moterų nuostatas ir elgseną darbo rinkoje bei šeiminio gyvenimo kontekste, jų gebėjimus planuoti asmeninius finansus, pastangas tobulėti, norą investuoti, siekti karjeros, plėtoti verslą bei kitus pajamų bei pensijos dydį ir skirtumą pagal lytį sąlygojančius veiksniai, taip pat parengtus praktinius informacinius vadovus valstybės institucijoms, darbdaviams ir

esamiems bei būsimiems darbuotojams, ir internetinis tinklapis www.polygiai.lt, kuriame pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai ir informacija apie projektą.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.4 „*Parengti Lygiausios darbovietės nominavimo tvarką ir ženklą (logotipą), kasmet organizuoti Lygiausios darbovietės atranką ir apdovanojimus*“, 2020 metais, buvo suorganizuotas Lygiausios darbovietės konkursas, išrinktos ir apdovanotos labiausiai lyčių lygybės principais besivadovaujančios darbovietės. Konkursas startavo 2020 m. IV ketvirtyje socialiniuose tinkluose ir iki gruodžio 10 d. pasiekė 102 dalyvius, atsakiusius į konkurso anketą. Viso apdovanotos 3 darbovietės.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.7 „*Organizuoti mokymus apie lyčių lygybės planavimo priemonių įgyvendinimą darbovietėse valstybinių ir (ar) privačių įmonių vadovams*“, 2020 m. buvo pakoreguota 2015 metų Socialinių inovacijų fondo sukurta ir išbandyta mokymo programa „Moterų ir vyrų lygybės planavimas darbovietėse privačių ir valstybinių įmonių darbdaviams“.

Į programą įtraukta nauja tema, kurioje nagrinėjama prievolė darbdaviams, darbovietėse įdarbinusiems 50 ir daugiau darbuotojų, vykdyti lyčių lygybės politiką, kuri praktiškai įgyvendinama per lyčių lygybės planavimą. Parengtas tiesioginio 8 ak. val. (6 val.) mokymosi klasėje kursas ir konsultacijų medžiaga. Mokymų klasėje metu išdėstomi lyčių lygybės planavimo etapai ir principai, pateikiamos konkrečios lyčių lygybės planavimo priemonės skirtingose srityse: darbuotojų švietimas ir mokymas, įskaitant darbo rinkos segregacijos klausimus; karjeros ir rotacijos darbe galimybės; darbo sąlygos ir sveika darbo aplinka; darbo organizavimas; darbo ir įsipareigojimų šeimai suderinamumas; darbo užmokestis ir atlyginimo struktūra; darbuotojų atranka; darbuotojų santykiai; seksualinio priekabiavimo prevencija. Konsultacijų metu skatinama, remiantis Lygių galimybių kontrolieriaus sukurtais įrankiais „Lygių galimybių įgyvendinimo vadovas darbdaviams“ (2018) ir atmintine darbdaviams apie darbo skelbimų rengimą, pasirengti įmonių lyčių lygybės planus. Taip pat įmonės raginamos dalyvauti Lygiausios darbovietės konkurse (Veiksmų plano 1.4 priemonė), aktyviai naudotis informaciniu lygybės planavimo tinklapiu www.lygybesplanai.lt ir Lyčių lygybės matavimo priemone „Lyčių lygybės liniuotė“.

Iš viso mokymuose dalyvavo 124 dalyviai. Iš jų: moterys – 90 ir vyrai – 18. Mokymai organizuoti: 2020 m. birželio 22 d. mokymai Alytuje. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 10 dalyvių. Iš jų: moterys – 9 ir vyrai – 1. 2020 m. birželio 29 d. mokymai Kaune. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 14 dalyvių. Iš jų: moterų – 10 ir vyrai – 4. 2020 m. liepos 9 d. mokymai Šilalėje. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 11 dalyvių. Iš jų: moterys – 9 ir vyrai – 2. 2020 m. rugpjūčio 17 d. mokymai Joniškėje. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 11 dalyvių. Iš jų: moterys – 9 ir vyrai – 2. 2020 m. lapkričio 17 d. mokymai Šiaulių grupei virtualiu būdu. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 34 dalyviai. Iš jų: moteris – 31 ir vyrai – 3. 2020 m. lapkričio 19 d. mokymai Joniškėje. 1. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 17 dalyvių. Iš jų: moterų – 16 ir vyrai – 1. 2020 m. lapkričio 20 d. mokymai Kaune. 2. Iš viso šiuose mokymuose dalyvavo 27 dalyviai. Iš jų: moterys – 22 ir vyrai – 5.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.8 „Atlikti kasmetinius teminius patikrinimus, įskaitant darbo užmokesčio auditą, atsižvelgiant į 2014 m. Europos Komisijos rekomendacijas dėl moterų ir vyrų vienodo darbo užmokesčio principo stiprinimo didinant skaidrumą, ir rezultatus pristatyti Lietuvos Respublikos trišalei tarybai ir Komisijai“, Valstybinė darbo inspekcija prie SADM informavo, kad 2020 metais suorganizavo 124 teminius patikrinimus lygių galimybių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje, iš jų apskrityse: Vilniaus – 34, Kauno – 47, Klaipėdos – 21, Šiaulių – 7, Panevėžio – 15.

Patikrinimai buvo atliekami pagal Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2017 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. EV-96 „Dėl ūkio subjektų patikrinimų kontrolinių klausimynų ir teminių ataskaitų patvirtinimo“ patvirtintą Lygių galimybių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje kontrolinį klausimyną (toliau – Kontrolinis klausimynas). Patikrinimų metu buvo apžvelgti klausimai dėl vienodų atrankos kriterijų taikymo priimant į darbą ar perkeltiant į aukštesnes pareigas; vienodų darbo vertinimo kriterijų ir vienodų atleidimo iš darbo kriterijų taikymo; vienodo darbo užmokesčio, įskaitant visus papildomus uždarbius, už tokį patį ar vienodos vertės darbą mokėjimo; vienodų sąlygų darbuotojams kelti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinę darbo patirtį, taip pat vienodų lengvatų; priemonių, kurių ėmėsi darbdavys, kad darbuotojas, darbuotojo atstovas, darbuotojas, liudijantis ar teikiantis paaiškinimus, būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio, neigiamų pasekmių ir kitokio persekiojimo, kai reaguojama į skundą arba į kitą teisinę procedūrą dėl diskriminacijos; lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemonių priėmimo ir paskelbimo įprastais būdais, kai įmonės vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip 50.

Vadovaujantis VDI teritorinių skyrių darbo inspektorių atsakymais į Kontrolinio klausimyno klausimus, jų tikrintose įmonėse nustatyti 6 pažeidimai lygių teisių įgyvendinimo darbo teisinių santykių srityje, iš kurių: 4, kuomet buvo pažeistas reikalavimas darbdaviams priimti ir įprastais darbovietėje būdais paskelbti lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemones, kurių vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip 50 (virš 3 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą); 1, kuomet darbdavys nesilaikė reikalavimo taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas priimant į darbą (apie 1 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą); 1, kuomet buvo pažeistas reikalavimas naudoti vienodus darbo vertinimo kriterijus ir vienodus atleidimo iš darbo kriterijus (apie 1 % neigiamų atsakymų į Kontrolinio klausimyno klausimą). Nustatytiems pažeidimams pašalinti VDI teritorinių skyrių inspektoriai ūkio subjektams pateikė rekomendacijas pažeidimams pašalinti.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.9 „Į Valstybinės darbo inspekcijos skyrių seminarus darbo teisinių santykių srityje įtraukti klausimus, susijusius su Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų dėl moterų ir vyrų lygių teisių darbe taikymu, ypač dėl vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą“, VDI Darbo teisės ir teritoriniai skyriai, 2020 metais organizuodami konsultacinius renginius, seminarus darbo teisinių santykių srityje ir kitais būdais vykdydami socialines kampanijas, supažindino darbdavius ir jų atstovus, darbuotojus ir jų atstovus su Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatomis dėl moterų ir vyrų lygių teisių darbe taikymo, ypač dėl

vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą. VDI teritoriniai skyriai 2020 metais suorganizavo 96 konsultacinius-švietėjiškus seminarus, kuriuose dalyvavo 2933 dalyviai iš įvairių įstaigų, įmonių ir organizacijų.

2 uždavinys. Mažinti sektorinę ir profesinę darbo rinkos segregaciją pagal lytį

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 2.5 „Vykdyti informacijos dėl moterų ir vyrų lygių galimybių darbe sklaidą socialiniams partneriams Valstybinės darbo inspekcijos turimais kanalais“, 2020 metais buvo parengta „Moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo įgyvendinimas darbo santykiuose“ mokymų medžiaga, kurią išplatino socialiniams partneriams savo komunikacijos kanalais, taip pat viešino informaciją, susijusią su moterų ir vyrų lygiomis galimybėmis VDI interneto svetainėje, socialinių tinklų profiliuose, pranešimais žiniasklaidai. Paviešinta informacija apie VDI atliktą tyrimą dėl vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkių finansų paslaugų sektoriuje. Teikta informacija apie VDI atliktus ūkių subjektų patikrinimus, gautus skundus dėl galimų moterų ir vyrų lygių galimybių pažeidimų.

3 uždavinys. Didinti moterų, ypač kaimo, galimybes imtis verslo ir jį plėtoti

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.1 „Igyvendinti iniciatyvas, skirtas moterų veirslumui, finansiniam raštingumui, ir kitoms kompetencijoms didinti: rengti renginius, organizuoti specializuotas konsultacijas, seminarus“, VšĮ „Versli Lietuva“ informavo, kad 2020 metais „ palaikė šias iniciatyvas ir prisidėjo prie jų savo mentoryste bei pranešimais:

„Women Go Tech“ (<https://www.womengotech.lt/>) – mentorystės ir technologinio turinio sesijų programa Lietuvoje, skirta merginoms ir moterims, siekiančioms karjeros technologijų sektoriuje. 2020 m. vyko ketvirtasis programos sezonas, „Startup Lithuania“ vadovė R. Rudokienė dalyvavo programoje kaip mentorė – turėjo priskirtą programos dalyvę, kuriančią startuolį, su kuria vyko nuolatinės mentorystės sesijos, taip pat skaitytas pranešimas apie startuolių kūrimą, pristatyta Lietuvos startuolių ekosistema visoms praramos dalyvėms, besidominčioms startuoliais.

„Atrask Technologijas“ (<https://www.womengotech.lt/atrasktech/>) – 3 mėnesių (2020 m. liepos 28 d. – spalio 28 d.) nemokama nuotolinio mokymo „Women Go Tech“ programa, kuriai paramą teikia „Google.org“. Ši programa skirta visoms moterims, siekiančioms geriau pažinti technologijų sektorių. Nuo susipažinimo su #TECH sektoriumi ir naujausiomis tendencijomis iki motyvuojančių istorijų ir asmeninio karjeros plano susikūrimo. „Startup Lithuania“ suteikė asmenines konsultacijas apie startuolių kūrimą 4 programos dalyvėms.

Alter State Nordic-Baltic Women Innovation Sprint (vyko spalio-gruodžio mėn.) – „Startup Lithuania“ buvo projekto partneris, dalijosi informacija apie renginį ir kvietė dalyvauti, taip pat mentoriavo renginyje.

WOW Universitetas (<https://www.wowuniversity.org/>) – vienintelis Lietuvoje moterų universitetas. „Startup Lithuania“ įvardijamas prie projekto partnerių svetainėje, dalintąsi informacija ir moterys aktyviai skatintos jungtis.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.2 „Remti kaimo gyventojų, moterų ir vyrų, veiklos įvairinimo ir smulkiojo ne žemės ūkio verslo skatinimo projektus Lietuvos kaimo vietovėse“, Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2020 metais, aktyviai veikė pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklą „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ ir veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“ (toliau – KPP priemonė).

2020 m. pagal KPP priemonę buvo pasirašytos 1 485 sutartys už 47 475 tūkst. Eur paramos sumą (1 421 paramos sutartis verslo pradžiai už 37 688 tūkst. Eur paramos sumą (parama skirta net 906 moterims (pareiškėjos – moterys arba pareiškėjų pagrindinės akcininkės – moterys), tai sudarė 63,5 proc.) ir 64 paramos sutartys verslo plėtrai už 9 787 tūkst. Eur paramos sumą (parama skirta 19 moterų (pareiškėjos – moterys arba pareiškėjų pagrindinės akcininkės – moterys), tai sudarė 29,7 proc.).

2020 m. pagal šią priemonę buvo pateiktos 2 603 paraiškos, kuriose prašoma 100 734 tūkst. Eur paramos (2 429 paramos verslo pradžiai paraiškos, kuriose prašoma 75 246 tūkst. Eur paramos (kvietimui skirta 25 000 tūkst. Eur) ir 174 paramos verslo plėtrai paraiškos, kuriose prašoma 25 488 tūkst. Eur paramos (kvietimui skirta 23 077 tūkst. Eur). Iš 2 429 paramos verslo pradžiai paraiškų, net 1 386 paraiškos buvo pateiktos moterų (pareiškėjos – moterys arba pareiškėjų pagrindinės akcininkės – moterys), tai sudarė 57 proc. visų pateiktų paraiškų; iš 174 paramos verslo plėtrai paraiškų 60 paraiškų pateikė moterys (pareiškėjos – moterys arba pareiškėjų pagrindinės akcininkės – moterys), tai sudarė 34 proc. pateiktų paraiškų.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.3 „Skatinti moteris steigti savo verslą“ ir **3.4** „Skatinti žemos kvalifikacijos moteris įgyti darbo rinkoje paklausią kvalifikaciją ar kompetenciją“, Užimtumo tarnyba prie SADM, informavo, kad 2020 metais 90599 asmenų pradėjo savarankišką verslą. Iš jų moterys sudarė 62,2 proc. Taip pat, pažymėta, jog Tarnybos organizuojuose profesiniuose mokymuose viso sudalyvavo 4889 asmenys, iš jų 43,6 proc. buvo moterys.

ANTRASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Siekti subalansuoto moterų ir vyrų dalyvavimo priimanč sprendimus ir einant aukščiausias pareigas

4 uždavinys. Skatinti moterų motyvaciją ir gebėjimus dalyvauti priimanč sprendimus, kurti moterų karjerai palankią aplinką

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.2 „Užtikrinti moterų politikų klubų tinklo veiklą (diskusijas, konsultacijas, pozityvaus moterų politikų įvaizdžio viešinimą) visuose Lietuvos regionuose“, per 2020 m II–III ketvirčius surengtos 5 apskrito stalo diskusijos: Vilkaviškyje, Lazdijuose, Elektrėnuose, Prienuose ir Palangoje. Bendrai diskusijose sudalyvavo 92 asmenys.

Diskusijų metu aptartas socialinių tinklų reikšmingumas kiekvienos politikės karjeroje. Planuota ir tartasi, kaip būtų galima skatinti žmones balsuoti už moteris. Ekspertė pristatė Europos lyčių lygybės instituto veiklą ir Lyčių lygybės indekso koncepciją. Akcentuota, kad Lyčių lygybės indeksas yra puikus instrumentas siekiant integruoti lyties aspektą įvairiuose strateginės reikšmės programose. Politikių klubo narės supažindintos su Skandinavijos šalių gerąja praktika, joms pristatyta su moterų atstovavimu institucijose susijusi statistika ir kaip ši statistika kito laiko perspektyvoje. Pristatymo metu kalbėta apie moterų ir vyrų neproporcingą atstovavimą sprendimų priėmimo, išskirta susidariusios padėties problematika. Dalyvės, ypatingai politinių partijų atstovės, dalijosi savo dalyvavimo politikoje patirtimi, pabrėždamos, kad moterims vis tik yra sudėtinga būti labiau matomoms ir siekti užsibrėžtų politinių tikslų.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.3 „*Organizuoti moterų lyderystę skatinančius renginius*“, 2020 m. III–IV ketvirčiuose surengti 6 moterų lyderystės renginiai Marijampolėje, Prienuose, Birštone, Šakiuose, Kaune ir Jonavoje. Bendrai renginiuose sudalyvavo 120 asmenų. Renginių metu aktyviai diskutuota apie lyderystę moksle ir versle, aptarta, kokių savybių reikia būti lyderei ir kokie papildomi komponentai padeda pasiekti užsibrėžtų tikslų, kaip įgauti pasitikėjimo savimi. Kalbėta apie lyčių lygybę, moterų solidarumą, visuomenėje vyraujančius stereotipus, mergaičių ir berniukų auklėjimą bei švietimą. Dalintasi asmeninėmis patirtimis ir įžvalgomis. Renginių temos: „Lyderystės padėtis – kur link judame?“, „Išlipai į kalną?“, „Ryt laukia dvigubai aukštesnis!“, „Kaip nugalėti save ir galėti daugiau?“, „Stiprybes paversk sėkminga karjera!“. Atlikta literatūros apžvalga – situacija Lietuvoje, tyrimai, gerieji pavyzdžiai. Apžvelgtos moterų lyderystės problemos, lyties ir lyderystės sąryšis bei moterų situacija Lietuvos verslo aplinkoje. Apžvalgos rezultatai pristatyti renginių metu.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.5 „*Organizuoti renginius, skatinančius moteris kurti inovatyvius verslus*“, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, 2020 metais buvo viena iš partnerių ir rėmėjų renginyje „Women for Global Challenges“, siekiančio išspręsti globalius iššūkius (klimato kaitą, skurdą, užtikrinti kokybišką išsilavinimą, sveikatą, atsakingą išteklių naudojimą, tvarią ekonomiką) ir užtikrinti moterų inovatorių įgalinimą.

MITA priemonėse ir projektuose gali dalyvauti tiek vyrai, tiek moterys, tačiau moterų auditorijai tai yra puiki terpė parodyti savo verslumą ir inovatyvumą. 2020 m. siekiant dalintis moterų verslumo gerosios praktikos pavyzdžiais ir skatinti jų dalyvavimą mokslinėje veikloje buvo aktyviai palaikytas ryšys ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos kanalais viešinta informacija apie dvi lietuves iš gyvybės mokslų srities – Rima Budvytytė ir Dominyka Dapkutė – gavusias apdovanojimus tarptautinėje „Moteris moksle (angl. „Women in Science“)" programoje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.6 „*Užtikrinti lyčių pusiausvyrą vietos veiklos grupėse priimančias sprendimus dėl bendruomenių inicijuotos vietos plėtros kaimo vietovėse*“, Žemės ūkio ministerija informavo, kad 2020 m. 49 vietos veiklos grupių (toliau-VVG) valdymo organuose iš viso yra 624 nariai, pagal visų VVG pateiktus duomenis lyčių pusiausvyrą yra išsaugoma užtikrinant narių rotaciją. Bendras kiekvienos lyties narių proc. pagal visas VVG – 50 proc. moterų ir 50 proc. vyrų.

VVG valdymo organų nariai per 2020 m. priėmė sprendimus dėl 371 vietos projekto, finansuojamo pagal bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu įgyvendinamas vietos plėtros strategijas kaimo vietovėse. Šiems projektams įgyvendinti skirta 12 043 tūkst. Eur parama (EŽŪFKP dalis – 10 237 tūkst. Eur, valstybės biudžeto dalis – 1 806 tūkst. Eur). Planuotas rodiklis ženkliai viršytas, kadangi 2019 m. ministerija inicijavo vietos plėtros strategijų įgyvendinimo pažangos tarpinį vertinimą, kurio rezultatai turėjo reikšmės tolesniam vietos plėtros strategijų finansavimui, taip pat sustiprino rezultatų stebėseną bei VVG konsultacijas.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.7 „*Parengti praktines rekomendacijas dėl diskriminacijos dėl lyties prevencijos ir organizuoti mokymus tikslinėms grupėms*“, 2020 metais, priemonę vykdanči, konkurso būdu atrinkta Lietuvos moterų lobistinė organizacija parengė prezentaciją „Darbovietės atsakas į seksualinio priekabiavimo ir diskriminacijos dėl lyties atvejus“ bei, pasitelkiant realius įvykusius atvejus mūsų šalyje, mokomąją medžiagą. Medžiaga pritaikyta mokymų pravedimui nuotoliniu būdu.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.8 „*Remti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymo iniciatyvas*“, 2020 metais, buvo suorganizuoti keli interaktyvūs renginiai, skirti informacijai apie profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros naudą tiek darbdaviui, tiek darbuotojams - „Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra: Kas? Kaip? Kodėl?“.

Gerosiomis praktikomis dalinosi ir juos pristatė įvairūs projekto partneriai: VšĮ „Motyvatoriai LT“ 2020 m. liepos 29 d. prarastas forumas Alytuje. Šiaulių universiteto Lyčių studijų centru 2020 m. rugpjūčio 21 d. prarastas forumas Šiauliuose. Bendradarbiaujant su projekto partneriu Tauragės moters užimtumo ir informacijos centru 2020 m. rugpjūčio 24 d. prarastas forumas Tauragėje. Socialinių inovacijų fondu 2020 m. rugsėjo 2 d. prarastas forumas Kaune.

2020 m. IV ketvirtyje toliau rinktos profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymo iniciatyvos ir rengtos talpinti į duomenų bazę. Iš viso surinkta 11 gerųjų praktikų ir jos patalpintos į duomenų bazę LMLO interneto svetainėje.

Dalyvių skaičius viso sudarė 83 dalyviai. Iš jų: moterys – 64 ir vyrų – 19.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.9 „*Remti iniciatyvas, skatinančias neįgalias moteris ir mergaites dalyvauti visuomeniniame gyvenime ar padedančias mažinti daugialypę diskriminaciją*“, 2020 metais priemonę, įgyvendino SADM NVO projektų atrankos konkurso būdu atrinkta NVO – Kauno moters užimtumo informacijos centas.

Siekiant sužinoti daugiau informacijos apie negalią turinčių merginų ir moterų integraciją, gegužės 26 d. „Zoom“ platformoje įvyko susitikimas – diskusija su negalią turinčiomis moterimis ir merginomis. Prisijungė ir aktyviai dalyvavo 11 asmenų. Ši diskusija „Neįmanoma yra įmanoma!“ – apie negalią turinčių merginų ir moterų integraciją. Kalbėta apie tai, ko reikia, kad negalią turinčios merginos ir moterys galėtų sėkmingai mokytis, dirbti, aktyviai gyventi ir siekti savo tikslo. Dalyvių teirautasi apie iškilusias problemas, atskirtį, diskriminaciją.

Visos jos teigė, kad negalia – ne kliūtis siekti tikslo! Diskutuota apie tai, kaip negalią turinčios merginos ir moterys siekia tikslo ir kas gali ištiesti joms pagalbos ranką, kaip jomis džiaugiasi darbdaviai ir kaip jos, turėdamos net po kelis diplomus, moko kitus ir pačios kuria darbo vietas. Iškelus klausimą apie dalyvių dalyvavimą pilietiniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime paaiškėjo, kad moterys ar merginos, turinčios negalią, kartu yra daugiau ar mažiau aktyvios visuomeninių organizacijų narės. Jos į organizacijas jungiasi ne tik sostinėje ar didžiuosiuose miestuose, bet ir iš mažesnių Lietuvos vietovių. Dalyvės teigė, kad visuomeninė veikla yra reikšminga negalią turinčių asmenų gyvenimo dalis, užpildanti jų kasdienybę, suteikianti užimtumo ir reikalingumo jausmą.

2020 m. gegužės 29 d. „Zoom“ platformoje įvyko susitikimas su socialinių įmonių, įdarbinančių neįgaliuosius, ir organizacijų, tiesiogiai dirbančių su negalią turinčiomis moterimis, atstovais. Dalyvavo 20 asmenų. Dalyvių teirautasi apie problemas, su kuriomis susiduria jie įtraukiant neįgaliuosius į darbo rinką, apie darbo vietos įrengimą bei santykius tiek su darbdaviais, tiek su kitais darbuotojais.

Sukurtas ir per „Pūko“ radiją transliuotas 3 radijo laidų ciklas „Neįmanoma yra įmanoma“, kuriame pristatytos negalią turinčių moterų ir merginų sėkmės istorijos ir patarimai siekiančioms tikslo. Laidos transliuotos 2020 m. birželio 11 d., 18 d. ir 25 d. Laidose kalbėta apie socialinės atskirties mažinimą – apie tai, kaip mūsų šalyje kinta požiūris į žmones su negalia, dėl ko jie kartais vis dar jaučiasi atstumti ir ko reikia, kad negalią turinčioms merginoms ir moterims būtų lengviau mokytis, įsidarbinti, siekti karjeros ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Savo patirtimi apie tai, kokių pastangų reikėjo siekiant tikslo ir kas atėjo į pagalbą, laidose dalinosi moterys, savo pavyzdžiu įrodžiusios, kad kai labai nori – viskas įmanoma.

Taip pat per 2020 m. II ketvirtį suformuota neformalaus ugdymo (Šiaulių menų mokyklos), specializuoto ugdymo įstaigos (Šiaulių „Spindulio“ ugdymo centro) ir Šiaulių universiteto Lyčių studijų centro bendradarbiavimo tinklaveika ir įsipareigojimas realizuoti žvalgomąją iniciatyvą. Fiksuotas tiesioginio kontakto su organizacijomis trūkumas, nes komunikacija vykdyta nuotoliniu būdu. Išanalizuoti Šiaulių menų mokyklos (<https://siauliumn.lt/>) 27 ugdymo programų ugdytinių sąrašai ir identifikuotos neįgalių mergaičių tapatybės. 2020 m. III ketvirčio metu suformuota mergaičių grupė iš Šiaulių menų mokyklos Dailės studijos (vadovė Jolita Ūdrienė) 6 mergaičių, kuri buvo patikslinta dėl studijos kontingento kaitos. Taigi tikslinę grupę sudarė 5 mergaitės ir 5 Specialiojo ugdymo centro (SUC) (direktorė Eglė Jankauskienė) specialiųjų poreikių turinčios mergaitės.

Taip pat 2020 m. III ketvirtyje atlikta mokslinės literatūros ir visuomeninių organizacijų patirties analizė. Mokslinės literatūros analizė naudota siekiant išsiaiškinti specialiųjų poreikių vaikų integracijos į neformaliojo ugdymo įstaigas teorines prielaidas, apibrėžti specialiojo ir (ar) neformaliojo ugdymo formas.

2020 m. spalio 27 d. nuotoliniu būdu organizuota Lyderių klubo VIVA diskusija „Lyderiai – vaikams“. Svarstyta, kokios nuostatos kliudo bendrauti su vienokią ar kitokią negalią turinčiais vaikais, ar matome savo aplinkoje vaikus su negalia – mokykloje, kieme,

kaimynystėje, menų mokykloje, mieste? Kodėl nematome? Ar reikia apie juos žinoti, apie „kitokius“? (diskusijos aprašas ir išvados pateiktos ataskaitos prieduose).

2020 m. lapkričio 12 d. Šiaulių specialiojo ugdymo centre popamokinės veiklos grupei prarvestas dailės užsiėmimas „Mandala“. Užsiėmimo trukmė – 2 akademinės valandos (1,5 val.). Dalyvavo penki 15–20 metų dalyviai, turintys įvairiapusių raidos bei kompleksinių sutrikimų.

2020 m. lapkričio 26 d. nuotoliniu būdu per *Google Meet* programą Šiaulių menų mokyklos dailės studijos ir Šiaulių specialiojo ugdymo centro mokiniams organizuotas dailės užsiėmimas „Mandala – snaigė“. Užsiėmimo trukmė – 2 akademinės valandos (1,5 val.). Dalyvavo devyni dailės studijos mokiniai ir viena Šiaulių specialiojo ugdymo centro mokinė.

Per 2020 m. parengti ir 9 įstaigoms išsiųsti kreipimais, kviečiantys neformalaus švietimo įstaigoms pradėti rengtis priimti ir įveikinti neįgalius vaikus esamose ugdymo aplinkose. Atliekant platesnę neįgalių mergaičių įtraukimo į neformalaus vaikų švietimo sistemą analizę ir sklaidą, kreipimasis išplatintas plačiau – 36 šalies įstaigoms.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.10 „Remti vyrų įsitraukimo į lyčių lygybės skatinimą priemones“, 2020 m. priemonę, įgyvendino SADM NVO projektų konkurso atrankos būdu atrinkta NVO – Lietuvos moterų lobistinė organizacija. Įgyvendindama priemonę ji atlikto užsienio šalių vyrų įsitraukimo į lyčių lygybę priemonių analizę, kurios pagrindu sukurta mokymo koncepcija ir turinys. Buvo sukurta vaizdinė mokomoji medžiaga. Vaizdinės medžiagos tikslas – paskatinti mąstyti apie neigiamą lyčių nelygybės poveikį tiek moterims, tiek vyrams. Pasirinktos šios atviručių temos:

1. Darbo užmokesčio skirtumas (*Moterys per visa gyvenimą uždirba 17 proc. mažiau nei vyrai*);
2. Netradiciniai moterų ir vyrų darbai (*Mokytojas vyras*);
3. Vyrų gyvenimo trukmė 10 metų trumpesnė nei moterų;
4. Skyrybų atvejis, kai vaikai praranda ryšį su tėčiu;
5. Moterų karjerai žalia šviesa – laimi visa šeima.

Pagal šias temas sukurti ir parengti spaudai 5 atviručių maketai. Atlikus analizę, parengtas vaizdo filmo scenarijus, derintas turinys, stilius, balsas. Sukurtas 3 minučių trukmės vaizdo filmas „Lyčių lygybė – svarbi moterims ir vyrams“, kuriame akcentuojama vyrų įsitraukimo į lyčių lygybės skatinimą svarba. Pagal parengtą programą ir mokymo medžiagą, paremtą vaizdo filmo ir sukurtų atviručių analize, prarvesti pilotiniai mokymai Marijampolėje ir Alytuje.

2020 m. IV ketvirtyje pagal pilotinių mokymų rezultatus tobulinta koncepcija, rinktos tėvų įsitraukimo į šeimyninį gyvenimą gerosios praktikos. Remiantis atliktų pilotinių mokymų rekomendacijomis, patobulinta mokymo programa. Taip pat kaip edukacinė medžiaga surinktos ir aprašytos 4 gerosios praktikos apie vyrų įtraukimą į lyčių nelygybės problemų sprendimą: 2 iš jų apie pozityvią tėvystę, 2 – apie vyrų sąmoningumo lyčių lygybės klausimais skatinimą. Gerosios praktikos patalpintos LMLO interneto tinklapyje (<https://lmlonew.lpf.lt/lyciu-lygybes-svarba-moterims-ir-vyrams/>). Analizuota lyčių lygybės svarba moterims ir vyrams, rinktos gerosios praktikos pateikiamos atkreipus dėmesį, kad šiai

priemonei sukurtas filmas yra informatyvus, patrauklus, jis plačiai viešintas veiklų metu, taip pat LMLO svetainėje, socialiniuose tinkluose. Iš sutaupytų lėšų sukurtos reklamjuostės su nuoroda į vaizdo medžiagą. Ji patalpinta ir Ministerijos interneto svetainėje (<https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/moteru-ir-vyru-lygybe>)

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.11 „Iš dalies finansuoti Programos tikslus atitinkančių NVO institucinio stiprinimo projektus“, konkurso būdu finansavimą, instituciniam stiprinimui, gavo trys nevyriausybinės organizacijos: Tauragės moters užimtumo ir informacijos centras (toliau – TMUIC), Moterų informacijos centras (toliau – MIC) ir Asociacija „Kauno moterų linija“ (toliau – AKML).

Tauragės moters užimtumo ir informacijos centras, 2020 m. apklausos būdu atliko tyrimą „Jaunimo nuostatos – visuomenės be lyčių stereotipų pamatas“. Tyrimo metu apklausti Tauragės (4 gimnazijos), Šilalės (1 gimnazija), Jurbarko (1 gimnazija) gimnazijų mokiniai ir Tauragės profesinio rengimo centro studentai. Atlikus tyrimą - rekomendacijos dėl strateginės partnerystės sprendžiant moterų ir vyrų lygių galimybių klausimų teiktos mokykloms, savivaldybėms ir vietos politikams.

2020 m. TMUIC taip pat surengė konferencija „Visuomenė be lyčių stereotipų: misija (ne) įmanoma“ ir, nuotoliniu būdu, pravedė 3 mokymai Tauragės moters užimtumo ir informacijos centro darbuotojams seksualinio priekabiavimo prevencijos, bei vaikų ir jaunimo švietimui lyčių lygybės vaidmenų klausimais.

Moterų informacinis centras, 2020 m. didelį dėmesį skyrė darbuotojų, savanorių ir (ar) partnerių kompetencijų didinimui moterų ir vyrų lygių galimybių temomis ir tobulino kompetencijas, reikalingas moterų ir vyrų lygybę skatinančioms paslaugoms teikti. Meto eigoje buvo organizuoti trys (3 val., 7 val. ir 5 val. trukmės) seminarai savanoriams konsultantams skirti tobulinti gebėjimus teikti emocinę paramą. Taip pat, praveisti dviejų dienų (18 ak. val.) trukmės mokymai tema „Lytis ir švietimas: lyčių stereotipai švietime, profesiniame orientavime ir darbo rinkoje“, siekiant tobulinti NVO pedagogines kompetencijas lyčių lygybės ir lyčių stereotipų panaikinimo srityje.

2020 m. Asociacija „Kauno moterų linija“ padėjo įgyvendinti ir pristatė visuomenei merginų grupių metodo programą. Nauja veikla viešinta internetiniame puslapyje www.moterulinija.lt. Buvo atliko apklausą skirta nustatyti paslaugų poreikį savivaldybėse bei sudarytos 3 bendradarbiavimo sutartys. Apklausos metu merginų grupių metodo programa išsamiau pristatyta mažų savivaldybių bendruomenėms. Taip pat, metų eigoje, buvo organizuotas kvalifikacijos kėlimo seminaras asociacijos savanoriams ir darbuotojams „Seksualinis priekabiavimas – kaip jį atpažinti ir reaguoti“ (nuotoliniai mokymai zoom platformoje) bei mokymai merginų grupių vadovėms (trukmė 16 val.).

TREČIASIS PROGRAMOS TIKSLAS

Didinti moterų ir vyrų lygybės institucinių mechanizmų efektyvumą

5 uždavinys. Didinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teisėsaugos pareigūnų, žurnalistų ir kitų darbuotojų gebėjimus integruoti lyčių aspektą

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.3 „Sudaryti ir nuolat pildyti Lietuvai aktualią užsienio gerosios praktikos, integruojant lyčių aspektą, pavyzdžių duomenų bazę lietuvių kalba“, 2020 metais atlikta Europos Sąjungos valstybių narių gerosios praktikos pavyzdžių paieška, analizė, vertinimas ir atranka. Atrinkti šeši aktualūs ir tinkamiausi taikyti Lietuvoje gerosios praktikos pavyzdžiai dėl lyčių aspekto integravimo aplinkosaugoje, informacinėse technologijose, STEM sektoriuje, bei lyčių lygybės versle skatinimo, kurie aprašyti nurodant tikslus, turinį, tikslines grupes, pasiektus rezultatus ar, tebesitęsiančios praktikos atveju, tarpinius pasiekimus. Aprašymuose nurodyti praktikos įgyvendinimo metu kilę sunkumai, patarimai ketinantiems taikyti šias praktikas. Taip siekiama palengvinti jų pritaikymą, didinti pritaikomumą ir panaudojimą. Atrinkti trys aktualūs ir tinkamiausi taikyti Lietuvoje gerosios praktikos pavyzdžiai dėl poveikio lyčiai vertinimo: iš Belgijos, Ispanijos ir Švedijos. Atrinkti 4 aktualūs ir tinkamiausi taikyti Lietuvoje gerosios praktikos pavyzdžiai dėl lyčių aspekto integravimo. Gerosios praktikos pavyzdžiai struktūruojami, siekiant juos tinkamai paruošti talpinti į duomenų bazę. Iš viso surinkta 13 gerosios praktikos pavyzdžių: Austrija – 1, Australija – 3, Belgija – 1, Ispanija – 1, Graikija – 1, Lenkija – 1, Švedija – 2, Portugalija – 1, Vengrija – 1, Vokietija – 1. Gerosios praktikos pavyzdžiai patalpinti į duomenų bazę. (<https://lmlb.lt/gerosios-praktikos-paieska/>)

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.4 „Moterų organizacijų elektroninio tinklo ir informacinio portalo moterims funkcionavimą“, 2020 metais toliau buvo vykdomas specializuoto informacinio tinklalapio www.lygus.lt palaikymas ir plėtra.

2020 m. II ketvirtį teikiama informacija buvo koncentruota į išaugusiu smurto artimoje aplinkoje atvejų skaičių ir paslaugų teikimą karantino laikotarpiu. Publikuoti net 9 straipsniai šia tema, kuriuose keliamas susirūpinimas dėl padidėjusios šios liūdnos statistikos, skubių priemonių pritaikymo apsaugant nukentėjusius, aiškesnio pagalbos suteikimo mechanizmo poreikio atsiradus naujomis karantino laikotarpio aplinkybėmis. Informacinio tinklalapio lygus.lt skiltyse daug dėmesio skirta Nacionalinių lygybės ir įvairovės apdovanojimų anonsui ir nominacijoms, taip pat publikuotas tradicinis sveikinimas kovo 8 d. proga. Per 2020 m. II ketvirtį informaciniame tinklalapyje apsilankė 5 444 unikalūs vartotojai. Pandemijos laikotarpiu išaugus smurto artimoje aplinkoje atvejų skaičiui, apibendrinant ir pabrėžiant pagrindinius iššūkius, parengtas straipsnis „Antroji smurto prieš moteris pandemijos banga jau įsibėgėjo“. 4 informacinio tinklalapio lygus.lt straipsniai viešinti socialiniuose tinkluose.

2020 m. III ketvirtyje informacinio tinklalapio lyčių lygybės skiltyje daugiausia dėmesio skirta smurto prieš moteris problemai ir atlygio bei pensijų atotrūkio problematikai, taip kartu anonsuojant 2020 m. rugsėjo 24 d. vykusią konferenciją [#VertoPoLygiai](https://twitter.com/VertoPoLygiai). Jos anonsui sukurta atskira skiltis anglų ir lietuvių kalbomis, talpintos konferencijos programos, kvietimas

teikti vaizdo pristatymus ir kitus gerosios praktikos pavyzdžius. Konferencijos transliacija vyko gyvai, įrašas pateiktas 2 kalbomis. Taip pat dalintasi 2020 m. rugsėjo mėn. vykusio projekto „#FemResist – moterys prieš islamofobiją“ naujienlaiškio: <http://www.lygus.lt/femresist-naujienlaidis-rugsejo-men-2020/>. Paruoštas straipsnis „Ar tikrai šeima trukdo karjerai?“, skirtas nagrinėti jaunų moterų galimybes siekti karjeros aukštumų ir tuo pat metu auginti mažamečius vaikus. Karjerą bei motinystę derinančios mamos susiduria ne tik su įvairiomis karjeros kliūtimis, bet ir yra varginamos kaltės jausmu <http://www.lygus.lt/ar-tikrai-seima-trukdo-karjerai/>. Taip pat tinklalapyje skelbta svarbi naujiena – naujas būdas nukentėjusiems nuo smurto konsultuotis nuotoliniu būdu – galimybė bendrauti su konsultantais tiesiogiai. Specializuotos pagalbos centrų (toliau – SPC), veikiančių visoje Lietuvoje ir teikiančių pagalbą nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje, internetiniame puslapyje www.specializuotospagalboscentras.lt įdiegta pokalbių internetu (angl. *live chat*) programa. Per 2020 m. III ketvirtį informaciniame tinklalapyje apsilankė 2 896 unikalūs vartotojai. Aktyvumas paprastai mažėja vasaros atostogų laikotarpiu.

2020 m. IV ketvirtyje paruošti ir viešinti 27 įvairaus pobūdžio straipsniai. Pagrindinės teminės sritys: lyčių lygybės problematika ir smurto artimoje aplinkoje problematika. Metų pabaigoje surengtas tradicinis, jau dešimtas „Lygiausios darbovietės konkursas 2020“. Viešas nominacijos teikimas organizuotas virtualioje erdvėje, skelbtas Moterų informacijos centro Facebook paskyroje, parengtas interviu su nugalėtoju Coca-Cola Lietuva, kuris buvo paskelbtas 2021 m. sausio mėn. 2020 m. gruodžio mėn. išleistas ir tradicinis Moterų informacijos centro naujienlaiškis, pasiekęs 545 vartotojus. Pasibaigus iniciatyvai „Lygiausios darbovietės konkursas 2020“ socialinių partnerių duomenų bazė papildyta naujas 102 kontaktais. Šios bazės kontaktams siunčiama aktuali informacija lyčių lygybės klausimais, viešinamos Moterų informacijos centro ir kitų organizacijų veiklos.

Per ataskaitinį laikotarpį tinklas buvo stiprinamas 2020 m. rugsėjo mėn., organizuojant konferenciją #VertiPoLygiai, taip pat rengiant seminarą, skirtą iniciatyvos „Lygiausios darbovietės konkursas 2020“ rezultatams pristatyti. Informacinio tinklalapio www.lygus.lt lankomumas 2020 m. IV ketvirtyje – 4 394 unikalūs vartotojai.

Per ataskaitinį laikotarpį paruošti 4 autoriniai straipsniai: „Kaip pakito darbo sąlygos pandemijos metu?“, Marija Serbintaitė „Švietimo sistema keisis tada, kai į mokinius pradėsime žiūrėti kaip į asmenybes“; „Moterys ir sportas“; „5 knygos apie lyčių lygybę“

Lapkričio ir gruodžio mėn. paruošti #Femresist projekto naujienlaiškiai: #FemResist pranešimas (2020m. lapkričio 10 d.) „#FemResist – Linkime gražių žiemos švenčių!“ (2020m. gruodžio 20 d.).

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.5 „Tobulinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojų kvalifikaciją lyčių lygybės darbo vietoje klausimais“, Vidaus reikalų ministerijai pavaldžių įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, (toliau – darbuotojai) 2020 metais kvalifikaciją moterų ir vyrų lygių galimybių temomis tobulino įvairiuose mokymuose:

1. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM darbuotojų mokymai, kuriuose buvo nagrinėjami lyčių lygybės ir diskriminacijos prevencijos klausimai, etikos kodeksai, vertybės ir profesiniai standartai, susiję su žmogaus teisių apsauga ir jų pažeidimų prevencija:

1.1. žmogaus teisės – 36 dalyviai (15 moterų ir 21 vyras), 2 mokymai;

1.2. pasieniečio bendravimo kokybės gerinimas – 40 dalyvių (19 moterų, 21 vyras), 2 mokymai.

2. Viena Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie VRM darbuotoja baigė 3 mėnesių nuotolinę programą „Atrask technologijas“. Vienas iš minėtos programos tikslų – sustiprinti žinias apie moterų lyderystę, įgūdžius ir savybes, reikalingus įvairiems technologijų sektoriaus vaidmenims atlikti.

3. Policijos departamento prie VRM ir pavaldžių įstaigų darbuotojai dalyvavo šiuose mokymuose:

3.1. Viena darbuotoja dalyvavo Jungtinių Tautų Taikos palaikymo operacijų departamento organizuojuose nuotoliniuose mokymuose šiomis temomis: „Integrating gender into peacekeeping operations“; „I know gender: an introduction to gender equality for UN staff course“; „UN Human rights responsibilities for staff in Devnet, Infonet, Legalnet and Polnet“;

3.2. Buvo numatyta, kad vienas darbuotojas dalyvaus Europos teisėsaugos pareigūnų mokymo agentūros (toliau – CEPOL) organizuojamuose mokymuose Slovėnijoje: 2020 m. gegužės 5–8 d. „Fundamental rights – Police ethics Step 1“ ir liepos 7–10 d. „Fundamental rights – Management of diversity Step 2“, tačiau kursai buvo atšaukti dėl pandemijos ir su ja susijusių kelionių ribojimų;

3.3. Vienas darbuotojas dalyvavo Norvegijos žmogaus teisių centro 2020 m. rugsėjo 1–spalio 25 d. vykusiuose nuotoliniuose mokymuose „Professional online training on human rights compliance“;

3.4. Darbuotojai taip pat buvo kviečiami dalyvauti CEPOL organizuojamose nuotolinėse paskaitose (internetiniuose seminaruose) šiomis susijusiomis temomis: 2020 m. birželio 17 d. – „Gender specific measures in anti-trafficking actions“, 2020 m. gruodžio 10 d. – „Criminal Investigation and Fundamental Rights“, 2020 m. gruodžio 3 d. – „Enforcement of COVID-19 regulations and human rights“;

3.5. Būsimų pareigūnų (kursantų) kompetencijos žmogaus teisių užtikrinimo srityje taip pat ugdomos pagal pirminio profesinio mokymo ir įvadinio mokymo programas. Kursantų ugdymo tikslas – apsaugoti žmogaus teises ir laisves; priimti sprendimus, susijusius su žmogaus teisių ir laisvių apsaugos užtikrinimu; išmanyti diskriminacijos rūšis, žmogaus teisių teisinio reguliavimo pagrindus ir lyčių lygybės, neįgaliųjų ir nukentėjusiųjų teisių apsaugos užtikrinimo principus.

3.6. 2020 metais atnaujinta Policininko modulinė profesinio mokymo programa. Buvo nagrinėjamos šios modulio „Bendrieji policijos pareigūnų veiklos aspektai“ mokymo temos: „Pagrindiniai tarptautiniai ir nacionaliniai žmogaus teises ir laisves reglamentuojantys teisės aktai“, „Žmogaus teisių ir laisvių samprata, teisinio reguliavimo pagrindai“, „Diskriminacija, lyčių lygybės, neįgaliųjų ir nukentėjusiųjų teisių apsaugos užtikrinimo principai“, „Pagrindinės institucijos, užtikrinančios žmogaus teisių ir laisvių apsaugą“ ir kt.;

3.7. Kaip numatyta Susitarimo Europos Sąjungos Bendros saugumo ir gynybos politikos (toliau – ES BSGP) civilinėms misijoms remti Nacionaliniame įgyvendinimo plane, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos iniciatyva vykusiame seminare 2020 m. lapkričio 18

d. dalyvavo keturios Policijos departamento prie VRM atstovės. Seminaro metu aptarta: Lietuvos įsitraukimo į ES BSGP, ypač jos civilinį komponentą, svarba; poreikis tobulinti nacionalinių ekspertų delegavimo sistemą; moterų dalyvavimas misijose

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.7 „Organizuoti darbuotojų mokymus, siekti keisti diskriminuojamą požiūrį į moters ir vyro vaidmenis ekonominėje veikloje, užtikrinti žinių apie moterų ir vyrų lygybę sklaidą“, **5.8** „Organizuoti diskusijų klubą-darbuotojų pusryčius, pasikviečiant lygių galimybių ekspertus, moteris lyderes ir kitus žinomus šios srities žmones“ ir **5.9** „Vykdėti Mentorystės programą „Augink“, kurios tikslas – ugdyti darbuotojų kompetencijas, skatinti nestereotipinį mąstymą, moterų lyderystę, mažiau patyrusių darbuotojų profesinį ir asmeninį augimą, ugdyti gebėjimą valdyti vykstančius pokyčius“, Susisiekimo ministerija informavo, kad 2020 m. vykdant mentorystės programą „Augink“, du buvę valstybės tarnautojai dirba pagal mentorystės sutartį. Penki ministerijos darbuotojai baigė VŠĮ „Žmogaus teisių stebėjimo institutas“ ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos „Lygybės ir nediskriminavimo ABC darbuotojams“ e. mokymus. Įvairovės ir įtraukties mokymus 15 ministerijos darbuotojų vedė įvairovės valdymo ekspertė, edukologė, žmogaus teisių ugdymo trenerė Vilma Gabrieliūtė. Kaip ir kasmet ministerija atliko lygių galimybių tyrimą, praeitais metais rezultatas dešimtbalėje skalėje buvo 8,8 balo.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 5.11 „Organizuoti mokymus Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos darbuotojams moterų teisių, moterų ir vyrų lygybės, lyčių aspekto integravimo temomis“, URM informavo, kad įgyvendinant bendrą diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų, išvykstančių dirbti į Lietuvos Respublikos diplomatines atstovybes, konsulines įstaigas ir atstovybes prie tarptautinių organizacijų, 2020 metų mokymų programą, 2020 m. vasario 28 d. buvo surengta paskaita tema „Lygios galimybės-kitos išeities paprasčiausiai nėra“. Pranešėjas - Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos Lygių galimybių integravimo skyriaus vedėjas Tomas Vytautas Raskevičius. Paskaitoje dalyvavo 78 darbuotojai.

6 uždavinys. Padėti savivaldybėms imtis veiksmų, užtikrinančių lygias moterų ir vyrų galimybes

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 6.1 „Stiprinti moterų ir vyrų lygybę savivaldos lygmeniu, užtikrinant ESF finansuojamo projekto „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“ įgyvendinimą“, **papunktį 6.1.5** „Sukurti ir reguliariai atnaujinti statistinį žemėlapij Oficialiosios statistikos portale, reprezentuojantį moterų ir vyrų padėties skirtumus savivaldybėse“, 2020 metais, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – LGKT) sėkmingai tęsė valstybės projektą „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“ (toliau – Projektas). 2019 metais pradėtos, o 2020 metais baigtos teikti konsultacijos visose Lietuvos savivaldybėse. Konsultacijos skirtos Projekto mokymuose dalyvavusiems ir nedalyvavusiems savivaldybių darbuotojams, siekiant mokymuose įgytas žinias, įgūdžius ir įrankius pritaikyti praktikoje, o mokymuose nedalyvavusiems darbuotojams – papildomai susipažinti su lyties aspekto integravimo į savivaldybės veiklą praktinėmis rekomendacijomis, metodais ir įrankiais.

Projekto partneris Lietuvos statistikos departamentas 2020 metais reguliariai atnaujino rodiklius ir galutinai baigė kurti žemėlapi. Iš viso žemėlapyje patalpinti 37 rodikliai, kuriuos galima analizuoti ir pagal lytį, ir pagal savivaldybę. Lietuvos statistikos departamentas taip pat vykdė tiek žemėlapio, tiek įkeltų rodiklių sklaidą nacionaliniuose ir tarptautiniuose leidiniuose, susitikimuose, konferencijose.

2020 metais įvairiose savivaldybėse surengta 14 mokymų savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovams ir 12 informacinių renginių savivaldybių bendruomenėms, kuriuose dalyvavo 384 asmenys. Dėl COVID-19 sukeltos pandemijos tiek mokymai, tiek renginiai neįgyvendinti planuota apimtimi ir atitinkamai dėl šios priežasties dalyvavusiųjų valstybės projekto veiklose skaičius yra žymiai mažesnis nei 2019 metais, kaip ir pačių mokymų bei renginių.

2020 metais Projekte sukurta Tarnybos mokymosi platforma ir du nuotolinio mokymosi kursai. E. kursai skirti savivaldybių administracijų atstovams bei savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovams, atsakingiems už strateginį planavimą įstaigoje, ir tiesiogiai su gyventojais dirbantiems savivaldos institucijų specialistams (konsultantams, tarnautojams, įvairių sričių specialistams ir kt.), siekiant užkirsti kelią lyčių nelygybę lemiantiems stereotipams, su kuriais susiduriama teikiant viešąsias paslaugas. E. kursai bus prieinami tinklalapyje www.lygybesplanai.lt (toliau – tinklalapis). Tinklalapis naudojamas lygių galimybių integravimo priemonių sklaidai. Planuojama, kad e. kursais iki Projekto pabaigos pasinaudos bent 250 asmenų.

2020 metais sukurtas lyčių lygybės padėties savivaldybėse stebėsenos įrankis. Įrankį sudaro 20 rodiklių iš 8 sričių. Sritis, kuriose matuojama ir stebima lyčių lygybės padėtis savivaldybėse, yra lyčių lygybė savivaldybės valdyme (2 rodikliai), valdžia ir sprendimų priėmimas (politinis lygmuo) (3 rodikliai), išsilavinimas ir švietimas (3 rodikliai), dalyvavimas darbo rinkoje (2 rodikliai), ekonominis aktyvumas (2 rodikliai), sveikata ir sveikatos paslaugos (2 rodikliai), socialinė apsauga ir saugumas (4 rodikliai), kultūra ir sportas (2 rodikliai). Įrankis yra skaitmenizuota priemonė, pagal pateiktus statistinius duomenis apskaičiuojanti ir Lietuvos žemėlapyje atitinkama spalva atvaizduojanti lyčių lygybės padėtį savivaldybėse. Kiekviena sritis matuojama ir atskirai. Parengta metodologija suteikia galimybę palyginti lyčių lygybės padėtį skirtingose savivaldybėse.

2020 metais Projekto sąmoningumo didinimo kampanija (**priemonė 6.1.6.** „Parengti ir įgyvendinti sąmoningumo didinimo kampaniją“) įgyvendinta nebuvo, nes buvo nuspręsta sąmoningumo didinimo kampaniją sieti su naujai sukurta stebėsenos įrankiu ir jo pristatymu bei sklaida Projekto tikslinėse grupėse 2021 metais. Dėl COVID-19 sukeltos pandemijos šis įrankis 2020 metais taip pat nebuvo pradėtas diegti savivaldybėse (**priemonė 6.1.3.** „Sukurti ir diegti savivaldybėse veiksmų ir priemonių, užtikrinančių moterų ir vyrų lygias galimybes, stebėsenos mechanizmą“).

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.2 „Skatinti savivaldybes priimti ir įgyvendinti Europos chartiją dėl moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimo“. Lietuvos savivaldybių asociacija informavo, kad 2020 m. kartu su partneriais įgyvendino projektą „Savivaldybės

sėkmės kodas – lyčių lygybė“, kurio metu visose savivaldybėse buvo vykdomi mokymai. Mokymų metu buvo pristatomos minėtos Chartijos straipsnių nuostatos, išryškinta Chartijos praktinė vertė savivaldybių veikloje, rekomenduota savivaldybėms svarstyti galimybę pasirašyti minėtą Chartiją. Įgyvendinant minėtą projektą parengtas Lyčių lygybės vadovas savivaldybėms, kuriame detaliai aprašyti Chartijoje deklaruojami lygybės principai, pateikiami praktiniai žingsniai, kuriuos turėtų atlikti savivaldybės, norėdamos tapti minėtos Chartijos narėmis. Šakių raj., Vilkaviškio raj., Jonavos raj., Šiaulių raj., Joniškio raj., Druskininkų savivaldybės informavo, kad artimiausiu metu ketina ją pasirašyti.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.3 „Organizuoti kasmetinius geriausių įgyvendintų lyčių lygybės priemonių, suplanuotų savivaldybės strateginiuose veiklos arba plėtros planuose, apdovanojimus“, dėl prasidėjusios COVID-19 pandemijos ir karantino sukeltų ribojimų, veikla pradėta įgyvendinti 2020 m. spalio mėn. Konkurso anketos išsiųstos elektroniniu paštu visoms savivaldybėms. Informacija apie konkursą, taip pat, buvo skelbta Lietuvos savivaldybių asociacijos (toliau – LSA) interneto svetainėje (<http://www.lsa.lt/2020/09/>). Surinktos anketos, atliktas jų vertinimas ir išrinktos savivaldybės kandidatės nominacijoms. 2020 m. lapkričio 6 d. nuotoliniu būdu vykusio savivaldybių tarybos susirinkimo metu savivaldybės apdovanotos už strateginiuose veiklos planuose numatytas ir įgyvendintas lyčių lygybės priemones. Darbotvarkėje taip pat buvo skirtas specialus laikas moterų ir vyrų lygybei – SADM Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus atstovė pristatė lyčių lygybės problematikos svarbą, akcentavo, kad savivaldybių indėlis diegiant lyčių lygybę yra itin svarbus. Taip pat pademonstruotas projekto metu sukurtas filmas „Lyčių lygybė svarbi vyrams ir moterims“.

Paskelbtos savivaldybės nominantės:

- Už moterų ir vyrų lygybės priemones švietimo srityje;
- Už moterų ir vyrų lygybės priemones socialinėje, sveikatos priežiūros srityse, sporte;
- Už moterų ir vyrų lygybės priemones užimtumo ir verslo srityje;
- Už moterų ir vyrų lygybės priemones gerinant savivaldos infrastruktūrą;
- Už teigiamus pokyčius savivaldybėje, kuriuos paskatino dalyvavimas lyčių lygybės srities projektuose;
- Už moterų ir vyrų lygybės viešinimą savivaldybėje ir už jos ribų;
- Į strateginį veiklos planą daugiausiai moterų ir vyrų lygybės priemonių įtraukusi savivaldybė;
- Už konstruktyvų bendradarbiavimą su lyčių lygybės srityje dirbančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis.

Renginyje dalyvavo 79 asmenys, iš jų 48 vyrai ir 31 moteris. Informacija apie savivaldybės nominantes viešinta LSA, savivaldybių administracijų interneto svetainėse, LMLO Facebook paskyroje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.4 „Remti lyčių lygybės iniciatyvų, skatinančių ne-stereotipinį požiūrį į moteris ir vyrus, sklaidą ir įtvirtinimą visuomenėje“, 2020 m. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba bendradarbiaudama su SADM bei kitais partneriais, birželio 4 d. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose surengė septintąją

Nacionalinių lygybės ir įvairovės apdovanojimų ceremoniją. Apdovanojimų ceremonijos metu įteiktas ir lyčių lygybės apdovanojimas, skiriamas už nestereotipinio požiūrio į moteris ir vyrus sklaidą ir įtvirtinimą visuomenėje. Apdovanojimui gauti buvo nominuoti nacionalinio Kauno dramos teatro spektaklio „Panika“ komanda, moterų lyderystės projektas „Go Forward!“ ir Donatas Paulauskas. Apdovanojimą laimėjo Donatas Paulauskas. Renginys buvo tiesiogiai transliuojamas kanalu „LRT Plius“, sulaukė didelio nacionalinės žiniasklaidos dėmesio bei visuomenės susidomėjimo.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 6.5 „Stiprinti konsultacinių (psichologinių, psichoterapinių, edukacinių, esant poreikiui – teisinių) paslaugų telefonu (nuotoliniu būdu) vyrams, išgyvenantiems su pandemijos poveikiu susijusias emocines ir psichologines krizes, teikimą“ atsižvelgiant į tai, kad Lietuva yra pirmaujanti Europos valstybė vyrų savižudybių ir savižalos skaičiumi, taip pat kad prasidėjus COVID-19 pandemijai ir karantinui situacija tik pablogėjo, SADM pagal SAM COVID-19 pasekmių mažinimo planą, parodė iniciatyvą ir 2020 m. ėmėsi įgyvendinti priemonę – „Stiprinti konsultacinių - psichologinių, psichoterapinių, edukacinių (esant poreikiui – teisinių) paslaugų telefonu (nuotoliniu būdu) vyrams, išgyvenantiems su pandemijos poveikiu susijusias emocines ir psichologines krizes teikimą“.

Remiantis akivaizdžiu poreikiu ir šiuo įsipareigojimu, SADM, 2020 m. konkurso būdu atrinko ir pradėjo remti tris finansuotinus Vyrų krizių centrų projektus, skirtus kompleksiskai teikti konsultacines (psichologines, psichoterapines, edukacines ir (arba) prireikus teisingas) paslaugas telefonu ir (ar) kitomis nuotolinio bendravimo priemonėmis (internetu ir (ar) elektroniniais laiškais), vyrams, esantiems sudėtingoje psichologinėje situacijoje, t. y. dėl ekonominių, socialinių ar asmeninių sunkumų išgyvenantiems emocines ir (arba) psichologines krizes, įskaitant savižudybės, smurto, priklausomybių riziką.

Nuo 2020 m. lapkričio mėnesio, veiklą pradėjo vykdyti dvi naujos pagalbos vyrams linijos: „**Nelik vienas**“ ir „**Vyrų linija**“, kur kompleksinę pagalbą, pagal individualų poreikį, nuotoliniu būdu, teikia specialistai ir savanoriai. Konsultacijos teikiamos telefonu, žinutėmis ir laiškais. Taip pat, sukurtos ir veikia dvi naujos internetinės, pagalbos vyrams, svetainės: „Nelik vienas“: <https://nelikvienas.lt/> ir „Vyrų linija“: <https://www.vyruklinija.lt/>. Per beveik tris veikimo mėnesius (2020 m. pabaiga - 2021 m. pradžia), pagalbos linijos sulaukė virš 600 skambučių ir suteikė 589 konsultacijas.

Taip pat, siekiant geriau suprasti pagrindines prastos vyrų emocinės sveikatos priežastis ir nustatyti efektyviausius pagalbos būdus, buvo renkami statistiniai duomenys. Paaiškėjo, kad dažniausiai pasitaikančios skambučių priežastys - santykių problemos, nepaaiškinamas liūdesys ir (ar) bloga emocinė būklė, narkotikų, alkoholio ar kitų žalingų įpročių nulemtos aplinkybės, socialinė izoliacija, užimtumo ar darbo problemos, sunki finansinė padėtis, savižudybės rizika.

Dažniausiai teiktos kompleksinės pagalbos rūšys - emocinė parama, psichologinė pagalba, psichoterapinės paslaugos ir atsižvelgiant į situaciją, informacijos suteikimas ir (ar) nukreipimas į kompetentingą instituciją(-as) ir (ar) specialistą(-us) tolimesnei pagalbai gauti, teisinės bei edukacinės paslaugos.

Metų gale, Klaipėdos mieste buvo suorganizuota vieša informacinė kampanija skirta dėmesiui, į prastos vyrų psichologinės ir emocinės būklės problematiką, atkreipti. Taipogi, visi atrinkti priemonės vykdytojai, pasitelkę įvairius viešinimo kanalus bei priemonės aktyviai viešino ir toliau viešina veikiančias pagalbos linijas, dalinasi informacija skirta atkreipti visuomenės dėmesį į egzistuojančią problematiką bei skatina vyrus nedvejoti kreiptis pagalbos ir naudotis sukurtomis priemonėmis.

Ši priemonė 2020 ir 2021 m. sulaukė daug išorinio dėmesio. Parašyti net keli straipsniai, informacija pristatyta radijo laidoje, sulaukta teigiamų komentarų iš iškilų Lietuvos žmonių socialiniuose tinkluose, taip pat vyrų pagalbos linijos viešintos kasmetiniame renginyje „Ūsai bėga“.

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/lietuvoje-pradejo-veikti-dvi-emocines-pagalbos-linijos-vyrams-56-1430144>

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/klaipedos-zinios/pirmoji-tokia-pagalba-lietuvoje-uostamiestyje-pradedo-veikti-emocines-paramos-linija-vyrams-839-1406748?fbclid=IwAR1kBGcrq2tab4ze1Cis8HFdUVmX3rSg6KLfXKUXEVHvzRug1elcN9G-Pg>

<https://m.kauno.diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/vyru-linijos-ideja-ikvepe-ir-karantinas-imanoma-pereiti-visus-sunkumus-996095#komentarai>

8 uždavinys. Plėtoti moterų ir vyrų lygybės statistinę informaciją, papildyti ją naujais, su kitomis valstybėmis palyginamais statistiniais rodikliais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemones 8.1 „Rengti ir skelbti lyčių lygybės statistinę informaciją“ ir **8.2** „Plėtoti ir tobulinti lyčių lygybės statistiką darbo rinkos, švietimo, žemės ūkio, moterų verslumo srityse; rengti statistinę informaciją apie smurtą lyties pagrindu“, Lietuvos statistikos departamentas informavo, kad 2020 metais, Lyčių lygybės statistinė informacija buvo skelbiama Oficialiosios statistikos portalo Rodiklių duomenų bazėje (osp.stat.gov.lt/), Oficialiosios statistikos portalo specialiai lyčių lygybei skirtoje teminėje skiltyje (osp.stat.gov.lt/lyciu-lygybe). Informacija taip pat buvo teikiama skelbti Eurostato (ec.europa.eu/eurostat/web/equality/data/database) bei Jungtinių Tautų Ekonomikos komisijos (UNECE) (unece.org/info/ece-homepage.html) portaluose.

2020 m. buvo parengti ir Oficialiosios statistikos portale paskelbti Jungtinių Tautų Organizacijos darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. (5 tikslas – Lyčių lygybė) Lietuvos rodikliai (osp.stat.gov.lt/nacionaliniai-darnaus-vystymosi-rodikliai).

Oficialiosios statistikos portale skelbiama lyčių lygybės statistinė informacija 2020 m. buvo atnaujinta ir papildyta 15 naujų rodiklių pagal savivaldybę ir lytį šiose srityse: demografijos, užimtumo, sveikatos, socialinės apsaugos, švietimo.

Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos statistikos departamentas, dalyvaudamas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos projekte „Savivaldybės sėkmės kodas – lyčių lygybė“, reguliariai plečia ir naujina lyčių lygybės statistikos žemėlapij Oficialiosios statistikos portale (osp.stat.gov.lt/interaktyvus-atlasas?tab=10:1) pateikdamas statistinę informaciją pagal lytį ir savivaldybes

KETVIRTASIS PROGRAMOS TIKSLAS Skatinti lyčių aspekto integravimą

ŠVIETIMO IR MOKSLO SRITYJE

9 uždavinys. Skatinti merginas ir vaikus rinktis „netradicines moterims ir vyrams“ studijų kryptis, profesijas

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 9.3 „Organizuoti mokiniams informacinius renginius, populiarinančius lyčių lygybę“, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (toliau - LMNŠC) informavo, kad 2020 m. siekiant mažinti lytimi pagrįstą segregaciją švietime ir vėliau – darbo rinkoje, bei suteikti jaunuoliams daugiau žinių apie galimybes rinktis netradicines karjeros galimybes mokiniams buvo organizuoti renginiai: Savanorystė – merginų ir/ar vaikų pasirinkimas; Lietuvos kariuomenė – merginų ir/ar vaikų pasirinkimas?; Kodėl verta rinktis inžinerines studijas?; Inžinerija - merginų ir/ar vaikų pasirinkimas?; Moterų kariuomenėje – karjeros galimybės; Lietuvos kariuomenė – merginų ir/ar vaikų pasirinkimas, bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams, kuriuose dalyvavo 259 mokiniai. Tuo tarpu, karjeros specialistams buvo organizuoti 2 informaciniai renginiai: Savanorystė – mokinio savęs pažinimui ir gebėjimų išbandymui veikloje, kuriuose dalyvavo 144 dalyviai.

Taip pat, LMNŠC iniciatyva buvo suorganizuotas 1 kvalifikacijos tobulinimo seminaras mokytojams - Mokytojų vaidmuo plečiant profesines mokinių pasirinkimo galimybes, kuriame dalyvavo 34 mokytojai.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 9.4 „Pildyti rubriką Vyrų ne moterų profesijos – kur dėti kablelį Mokinių ugdymo karjerai informacinėje svetainėje www.mukis.lt“, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras informavo, kad 2020 m. ši rubrika buvo sėkmingai pildoma nauja informacija. Rubrika Vyrų ne moterų profesijos – kur dėti kablelį papildyta 6 naujais pranešimais http://mukis.lt/lt/tai_idomu/vyru-ne-moteru-hgad.html. Taip pat buvo parengta atmintinė/rekomendacija Lyčių lygybės tema mokyklos aplinkoje.

SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE

12 uždavinys. Užtikrinti gimdos kaklelio, krūties, prostatos vėžio patikros galimybę ir informacijos apie tokią patikrą teikimą

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.1 „Skleisti mokslo įrodymais pagrįstą informaciją apie dalyvavimo prevencinėse programose privalumus, naudą moterų ir vyrų gyvenimo trukmei“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2020 metais Valstybinė ligonių kasa išleido naują informacinį leidinį „Aš tik noriu paklausti, arba kas dažniausiai rūpi pacientams“. Jame suprantamai ir aiškiai supažindinama su Lietuvos sveikatos priežiūros sistema, medicinos paslaugomis – tarp jų ir ligų prevencijos, galimybėmis, kurias piliečiams užtikrina privalomasis sveikatos draudimas. Iliustruotas leidinys nemokamai buvo platinamas gydymo įstaigose, teritorinėse ligonių kasose, elektroninė versiją patalpinta Valstybinės ligonių kasos interneto svetainėje <https://bit.ly/3ieEiFJ>.

Valstybinė ligonių kasa tęsė visą Lietuvą apimantį vaizdo komunikacijos projektą – „Žinoti sveika“. VLK yra sukūrusi įvairių filmukų, infografikų, informacinių, socialinės reklamos klipų, tarp jų ir apie ligų prevenciją, kuriuos pakviestos transliuoti gydymo įstaigos ir vaistinės, visuomenės sveikatos centrai ir biurai, savivaldybės, švietimo įstaigos, bibliotekos ir kitos institucijos. Dalis vaizdo medžiagos – apie prevencines programas. Nemaža dalis įstaigų prisijungė ir transliuoja ligonių kasų kuriamą vaizdo medžiagą savo ekranuose, o ir kai kurios vaistinės rodo mūsų socialinę reklamą savo monitoriuose.

Valstybinės ligonių kasos užsakymu 2020 m. liepą buvo atliktas specialus Šalies gyventojų informuotumo ir įsitraukimo į ligų prevencijos programas sociologinis tyrimas. Tyrimas parodė, kad net 8 iš 10 Lietuvos gyventojų (arba 85 proc.) yra girdėję apie ligonių kasų finansuojamas prevencines programas, pusė apklaustųjų kurioje nors iš jų yra dalyvavę. Geriausiai žinomos yra gimdos kaklelio (žino 66 proc. apklaustųjų) ir krūties (65 proc.) vėžio prevencinės programos. Po 61 proc. respondentų teigė girdėję apie priešinės liaukos (prostatos) vėžio bei širdies ir kraujagyslių ligų, 58 proc. – storosios žarnos vėžio prevencinę programą. Apklaustųjų teigimu, pagrindinis informacijos apie ligų prevencijos programas šaltinis – šeimos gydytojas ar kitas sveikatos priežiūros specialistas poliklinikoje ar šeimos centre. 57 proc. apie programas teigė išgirdę iš žiniasklaidos, 47 proc. – draugų, šeimos narių. 76 proc. prisipažino žinantys, kur kreiptis norint gauti paslaugas pagal prevencines programas. Tad nors ligonių kasos įvairiomis priemonėmis ir toliau kviečia žmones tikrintis sveikatą, tačiau po tyrimo, kuris parodė šeimos gydytojo kvietimo svarbą, ligonių kasos dar kartą aktyviai kvietė gydytojus priminti apie galimybę nemokamai pasitikrinti dėl onkologinių ligų. Tai daroma nuolat, ypatingai, kai specialistai konsultuoja gydymo įstaigas ir teikia joms metodinę pagalbą.

Valstybinės ligonių kasos patalpose taip pat buvo eksponuojamas Valstybinės ligonių kasos užsakytas ir sukurtas mobilus stendas apie ligų prevenciją.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.2 „Igyvendinti gimdos kaklelio ir krūties vėžio prevencines programas“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2020 metais vėžio

prevencijai skirtos programos buvo itin sėkmingos. Moterų, pasitikrinskių nuo gimdos kaklelio vėžio skaičius siekė 80 tūkst. ir pasitikrinskių nuo krūties vėžio – 70 tūkst. asmenių. Abu pasitikrinskių asmenių skaičiai viršijo numatytą skaičių.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 12.3 „Įgyvendinti priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programą“, Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad 2020 metais asmenių, pasitikrinskių nuo priešinės liaukos vėžio skaičius siekė 47 tūkst.

KULTŪROS SRITYJE

14 uždavinys. Vertinant šalies kūrėjų indėlį į kultūrą ir meną, skatinti laikytis lyčių lygybės principo ir 15 uždavinys. Skatinti didesnį vyrų dalyvavimą kultūrinėse iniciatyvose

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 14.1 „Informuoti ekspertus, vertinančius projektų paraiškas, apie būtinybę laikytis lyčių lygybės principo vertinant pateiktas projektų paraiškas“ Kultūros ministerija informavo, kad 2020 metais planuotas rodiklis „Informuotų ekspertų dalis (proc.): 100“ buvo pasiektas. Ekspertai, vertinantys paraiškas projektų finansavimui gauti iš Kultūros rėmimo fondo, posėdžių metu buvo nuolat informuojami apie būtinybę laikytis lyčių lygybės principo vertinant pateiktas projektų paraiškas. Taip pat pažymima, jog sudarydama Kultūros ministerijos ekspertų komisijas ar tarybas Kultūros ministerija aktyviai siekė moterų ir vyrų skaičiaus balanso.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 15.1 „Informuoti kultūros projektus vykdančias įstaigas apie vyrų aktyvumo skatinimo kultūros srityje svarbą“, Kultūros ministerija informavo, kad 2020 m. buvo atliktas Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimas (atliekamas kas tris metus nuo 2014 m.), kurio apimtyje taip pat atliekamas palyginimas tarp moterų ir vyrų dalyvavimo kultūroje įpročių. Tyrimo rezultatų viešas pristatymas įvykdytas 2021 m. sausio pabaigoje, kurio metu tikėtasi dar kartą atkreipti kultūros organizacijų dėmesį į tikslinę vyrų auditoriją, kaip nepilnai išnaudotą potencialą plečiant dalyvaujančių kultūroje ratą.

Taip pat informuojame, kad šiuo metu Lietuvos kultūros taryba vykdo didelės apimties meno kūrėjų socialinės padėties tyrimą, kurio rezultatai bus palyginami ir lyties aspektu, ir, priklausomai nuo tyrėjų išvadų, Kultūros ministerija teiks pasiūlymus dėl meno kūrėjų socialinės padėties gerinimo.

APLINKOS APSAUGOS SRITYJE

16 uždavinys. Didinti visuomenės informuotumą aplinkos klausimais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 16.1 „Vykdyti visuomenės informavimą, formuojant gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir į visuomenės informavimo projektus integruoti lyčių lygybės aspektą, stebint skirtingus moterų ir vyrų vartojimo įpročius, jų suvokimą ir

informuotumo lygį“, Aplinkos apsaugos ministerija informavo, kad 2020 metais pradėtame įgyvendinti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamame projekte Nr. 05.4.1-APVA-V-017-01-0008 „Atsakingo ir tausojančio aplinką visuomenės elgesio skatinimas“ nenumatyti apribojimai, kurie turėtų neigiamą tiesioginį ar netiesioginį poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties principų įgyvendinimui. Viešinimo veiklos nediegia ir neskleidžia lyčių stereotipų, yra prieinamos įvairioms grupėms. Projektas savo apimtimi yra platus ir įvairialypis, todėl numatytose viešinimo veiklose sudarytos sąlygos dalyvauti abiejų lyčių atstovams, t. y. vykdant projektą bus laikomasi lyčių lygiateisiškumo.

Taip pat, informuojant visuomenę apie aplinką bei skatinant moterų aktyvumą aplinkosaugos srityje, pasitelkta socialinių tinklų Facebook ir Instagram paskyros „Darnūs namai“ atliekų prevencijos ir tvarkymo tema turinio kūrimo ir palaikymo paslaugos. Šios priemonės tikslinė auditorija – 25-45 m. amžiaus moterys.

KRAŠTO APSAUGOS SRITYJE

18 uždavinys. Didinti specialistų, galinčių konsultuoti ir mokyti moterų ir vyrų lygybės klausimais ir dirbti tarptautinėse misijose patarėjais, skaičių

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.1 „Į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokomųjų dalykų programas įtraukti moterų ir vyrų lygių galimybių temas“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (toliau – LKA) kariūnams studijų metu buvo dėstomi dalykai, orientuoti į geresnį lyčių santykių suvokimą ir tinkamų profesinių kompetencijų, būtinų užtikrinti moterų ir vyrų lygias galimybes krašto apsaugos sistemoje, įgijimą:

- Į visas nuolatinės bakalauro studijų programas įtrauktas studijų dalykas „Etika“, kurį dėstant ugdomos karininkų profesinės etikos kompetencijos, apimančios ir atsakomybę bei gebėjimą savo veikloje vadovautis moterų ir vyrų lygių galimybių principais.
- Nuolatinių bakalauro studijų programų anglų kalbos dėstytojai moko kariūnus neutralios lyčių požiūriu terminijos.
- Bakalauro studijų programų III kurso kariūnams dėstomas dalykas „Tarptautinė humanitarinė teisė“, kuriame aptariamas platus su lyčių santykiais susijęs teisinių problemų spektras, apimantis šiuolaikinių kovos metodų taikymo pasekmes, karininkų pareigas okupuotų teritorijų civiliams, internuotiems civiliams ir karo belaisviams.
- Į bakalauro studijų Visuomenės saugumo ir Politikos mokslų studijų programas yra įtraukti saugumo studijų dalykai, kuriuose išsamiai aptariama lyčių santykių dimensija tarptautiniuose santykiuose ir formuluojant bei įgyvendinant saugumo ir gynybos politiką.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.2 „Rengti specialistus, galinčius konsultuoti ir mokyti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose klausimais bei dirbti tarptautinėse operacijose (misijose) moterų ir vyrų lygių galimybių reikalų patarėjais“, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo atstovai į tarptautines operacijas (misijas) vykstantiems kariams perskaitė 9 paskaitas (kiekvienos trukmė – 1 val.) apie Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo ir apie kitų su ja susijusių rezoliucijų reikalavimus ir įgyvendinimo priemones. Per paskaitas išdėstyti pagrindiniai kultūriniai, socialiniai ir ekonominiai reikalavimų vyrams ir moterims, berniukams ir mergaitėms skirtumai, principai, galimos įvairių situacijų pasekmės. Klausytojai buvo supažindinti su lyčių aspektų tarptautinėse operacijose svarba, pagrindiniais terminais ir sąvokomis, moterų ir vaikų padėtimi karinių konfliktų regione ir konkrečios operacijos rajone, taikdaryų veiksmais, galinčiais pakeisti situaciją ir kt. Paskaitos buvo skaitomos kariams, besirengiantiems tarptautinėms operacijoms (misijoms) Afganistane, Malyje, Somalyje, Kosove, Turkijoje, Viduržemio jūros regione. Šiose paskaitose dalyvavo iš viso 238 kariai, iš jų 24 moterys ir 218 vyrų, civiliai į tarptautines operacijas (misijas) 2020 m. nevyko.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.3 „Atlikti tyrimą, susijusį su moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimu krašto apsaugos sistemoje“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad 2020 m. pasitelkiant kokybinius interviu ir kiekybinę apklausą buvo atliktas tyrimas „Moterų ir vyrų lygių galimybių įgyvendinimas krašto apsaugos sistemoje“.

Interviu buvo atliekami, laikantis tokių gairių: Karo tarnybos ypatumai, palyginus su civiliu darbu, karinės kultūros internacionalizacija, motyvacija tarnauti/dirbti KAS; Tarnybos /darbo sąlygos, santykių su bendradarbiais vertinimai; Pareigų tarnyboje ir šeimoje derinimas; Santykių tarnyboje vertinimai; Nuomonės dėl moters vietos KAS; Karjera; Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 (2000) įgyvendinimas.

Apibendrinus tyrimo rezultatus paaiškėjo, kad sąlygos moterims ir vyrams lygiaverčiai tarnauti ir dirbti Lietuvos krašto apsaugos sistemoje (toliau – KAS) formaliai yra sudarytos. Daugeliu klausimų, moterys ir vyrai Lietuvos KAS realiai turi lygias galimybes, tačiau dėl nusistovėjusių stereotipų vis dar reiškiasi „stiklinių lubų“ sindromas, trukdantis kai kurioms moterims siekti karjeros šioje sistemoje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 18.4 „Itraukti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose temas į karių ir civilių mokymus, rengiamus prieš misijas“, LR Krašto apsaugos ministerija informavo, kad 2020 m. nebuvo parengtas specialistas, galintis konsultuoti, mokyti moterų padėties ginkluotuose konfliktuose klausimais bei dirbti tarptautinėse operacijose (misijose) moterų ir vyrų lygių galimybių reikalų patarėju, nes Patarėjo lyčių lygybės klausimais (angl. *Gender Focal Point*) kursas (kurso organizatorius – Šiaurės šalių lyčių aspekto karinėse operacijose centras (angl. *NCGMO – Nordic Centre for Gender in Military Operations*) Švedijoje) dėl COVID-19 pandemijos buvo organizuotas nuotoliniu būdu ir dėl riboto kurso dalyvių skaičiaus Lietuvos kariuomenės atrinkta kandidatė (karininkė) į šį kursą nepateko. Pateikta paraiška dalyvauti Patarėjo lyčių lygybės klausimais nuotoliniame kurse 2021 m. sausio mėn.

TEISINGUMO PRIEINAMUMO SRITYJE

19 uždavinys. Gerinti visuomenės, ypač kaimo moterų, informuotumą apie teisių gynimo priemones, įskaitant galimybę gauti nemokamą teisinę pagalbą

Teisingumo ministerija informavo, kad 2020 m. ir toliau buvo prisidėta prie šioje programoje numatyto 19 uždavinio, vykdamas kituose planavimo dokumentuose numatytas priemones. 2020 m. informacija apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą buvo skelbiama Teisingumo ministerijos bei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – Tarnyba) interneto svetainėse www.tm.lrv.lt, ir <http://vgtpt.lrv.lt/>. Už pirminės teisinės pagalbos teikimą ir organizavimą yra atsakingos savivaldybės, kurios, be kita ko, vykdo ir visuomenės informavimo apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą priemones. Detalesnė informacija apie kiekvienos savivaldybės vykdytas informavimo apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą priemones yra viešinama Tarnybos interneto svetainėje <http://vgtpt.lrv.lt/>, skiltyje Veiklos ataskaitos.

TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO SRITYJE

20 uždavinys. Didinti Lietuvos indėlį tarptautinių organizacijų veikloje, susijusioje su moterų ir vyrų lygybės politikos įgyvendinimu, ir skleisti Lietuvos gerąją patirtį

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.1 „Skirti lėšų moterų NVO narystės mokesčiui ir veiklai Europos Sąjungos moterų organizacijų asociacijoje „European Women's Lobby“, 2020 metais, SADM, užtikrino tolimesnį, nepertraukiamą, skėtinės moterų organizacijos Lietuvos moterų lobistinės organizacijos (LMLO) narystę „European Women's Lobby“ (EMLO) asociacijoje ir dalyvavimą jos veiklose.

LMLO informavo, kad 2020 m. dėl COVID-19 pandemijos, EMLO susitikimai buvo organizuojami nuotoliniu būdu. LMLO sudalyvavo Generalinėje Asamblėjoje ir tarybos susirinkime.

Generalinės Asamblėjos metu buvo patvirtintos pagrindinės EMLO kryptys 2021 m.:

- Advokacija, siekiant efektyvių ir gerus resursų turinčių institucinių mechanizmų, Europos lyčių lygybės strategijos įgyvendinimui ir monitoringui, įskaitant lyčių lygybės aspekto integravimą ir biudžeto sudarymą.
- Rekomendacijų pagal EMLO „Purple Pact: A feminist approach to the economy“, parengimas. Dokumentas pateikia moterų ekonominės padėties problemas: https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/purplepact_publication_web.pdf
- Advokacija dėl smurto prieš moteris ir mergaites, ypatingai dėl ES direktyvos, įskaitant seksualinę prievartą ir smurtą internetu (online).
- Pačių EMLO narių gebėjimų stiprinimas, resursų mobilizavimas.
- Sekančių penkerių metų strategijos rengimas.

Taip pat vyko keletas susitikimų su EMLO sekretoriatu dėl LMLO koordinuojamo ERSMUS+ projekto „Go-Digital: Suaugusiųjų švietėjų kompetencijų didinimas skatinant moterų užimtumą skaitmeniniame darbo rinkos sektoriuje“ (godigital.lmlo.lt), kuris skirtas moterų motyvavimui dirbti skaitmeniniame sektoriuje.

2020 metais Lietuvos moterų lobistinės organizacijos ekspertės Dovilė Masalskienė ir Rugilė Butkevičiūtė aktyviai dalyvavo Europos moterų lobistinės organizacijos Smurto prieš moteris observatorijos, vienijančios smurto lyties pagrindu ekspertės iš skirtingų ES šalių veiklose bei teminiame susitikime su komisare Helena Dalli, kurio metu kartu su kitomis observatorijos ekspertėmis aptarė smurto lyties pagrindu problemas ir aptarė galimybes ratifikuoti Stambulo konvenciją Lietuvoje.

Atsižvelgiant į ypatingą situaciją, 2020 metais buvo renkama informacija apie moterų situaciją pandemijos metu. Ši informacija buvo apibendrinama ir operatyviai viešinama. Taip pat parengtas dokumentas dėl moterų padėties COVID 19 akivaizdoje. Šio dokumento svarstyme dalyvavo narės, o jau parengtas dokumentas apsvarstytas su LMLO narėmis.

2020 m. LMLO taip pat, kaip ir kiekvienais metais, dalyvavo EMLO advokacijos akcijose Europiniu mastu, taip pat ypatingais atvejais palaikė ir kitų šalių advokacijos akcijas. Toliau buvo vykdomas bendradarbiavimas su kitų šalių NVO ir tarptautinėmis organizacijomis. Kaip ir kiekvienais metais vyko diskusija su Baltijos šalių grupe.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.5 „Organizuoti Lietuvos kandidatės (-o) pasirengimą dalyvauti Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto narių rinkimuose, pristatyti ją (ji) tarptautinėse organizacijose, Europos Sąjungos ir kitose valstybėse, prašyti šių valstybių paramos ir prisidėti prie kandidatės (-o) žinomumo ir matomumo didinimo“, 2020 m. buvo toliau intensyviai vykdoma prof. Dalios Leinartės kandidatavimo Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto (CEDAW) programa skirta narės pozicijai užimti.

Rinkiminei kampanijai įgyvendinti SADM skyrė 17 000 EUR. Vykdam šią kampaniją, darbas vyko keletu krypčių:

- diplomatinis, kurį vykdė ir koordinavo URM;
- plati rinkiminė viešinimo kampanija;
- dvišaliai bei daugiašaliai susitikimai su užsienio šalių JT atstovybių diplomatais.

Koordinuojant SADM ir URM, buvo parengta eilė viešinimo kampanijai skirtų priemonių:

- Lankstinukas anglų ir prancūzų klb. (700 egz.)
- Reklaminis video filmukas (4 min.)
- Reklaminio video filmuko šaukinys (1 min.)
- Internetinis kandidatės puslapis (www.dalialeinarte.com)
- Padėkos atvirukai (150 egz.)
- Suvenyrai diplomatomams.

Viešinimo medžiaga buvo platinama susitikimų su diplomatais metu ir atliekant kasdienį kandidatavimo darbą visos kampanijos metu.

Rinkimų kampanijos metu kandidatė susitiko ir pristatė savo rinkiminę programą daugiau nei 140 JT nuolatinių atstovybių Ženevoje ir Niujorke, taip pat, kai kurių šalių sostinėse.

Iki pandemijos pradžios 2020 m. kovo mėn., kandidatė vykdė fizinius susitikimus su diplomatais Vilniuje, Ženevoje, Varšuvoje, Helsinkyje, Atėnuose ir Niujorke ir atliko apie 90 dvišalių interviu su skirtingų šalių diplomatais. Prasidėjus pandemijai, dvišaliai ir daugiašaliai interviu buvo tęsiami nuotoliniu būdu. Jų buvo atlikta virš 60. Kandidatė taip pat nuotoliniu būdu pristatė savo rinkiminę programą Ženevoje reziduojantiems ES diplomatas.

Pirminė rinkimų į JT CEDAW komitetą data buvo numatyta 2020 m. birželio 19 d., tačiau dėl pandemijos, rinkimai į JT CEDAW komitetą įvyko Niujorke 2020 m. lapkričio 9 d. ir buvo labai sėkmingi. Lietuvos kandidatė, buvo išrinkta ketvirta tarp 11 išrinktų kandidatų, taip pat prof. Leinartė surinko didžiausią balsų daugumą ir buvo pirma tarp CEDAW narių, kurie buvo renkami trečiai kadencijai.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.7 „Vykdyti Lietuvos įsipareigojimus dėl Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo“, 2020 m. gale buvo pradėtas rengti tarpinstitucinis Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo komiteto (CEDAW) rekomendacijų įgyvendinimo veiksmų planas, kurio patvirtinimo ir priemonių įgyvendinimo pradžia yra numatyta 2021 II ketv.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.13 „Kartu su Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija ir Jungtinių Tautų organizacija organizuoti tarptautinę konferenciją, skirtą Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 (2000) priėmimo 20 metų sukakčiai“, 2020 m. birželio 22 d. Užsienio reikalų ministro įsakymu patvirtintas antrasis darbotvarkės Moterys, taika ir saugumas įgyvendinimo 2020-2024 m. veiksmų planas, kuris skirtas stiprinti moterų gebėjimus ir užtikrinti aktyvesnę Lietuvos dalyvavimą tarptautiniuose konfliktų prevencijos ir sprendimo procesuose bei ilgalaikės taikos kūrime. Įgyvendindama šį planą, Lietuva prisidės prie tarptautinės bendruomenės pastangų remti taiką ir saugumą, žmogaus teises, teisės viršenybės principo laikymąsi ir darnų vystymąsi. Veiksmų plano uždaviniai numato lyčių lygybės skatinimą, tarptautinio bendradarbiavimo aktyvinimą, sąmoningumo ugdymą ir konsultavimą. Planui įgyvendinti numatytos priemonės, asignavimai, įgyvendinančios institucijos ir siejami rezultatai. Koordinuojant Užsienio reikalų ministerijai, planą įgyvendina Krašto apsaugos, Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Vidaus reikalų ministerijos ir Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos. Taip pat tikimasi glaudesnio valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo. Planas parengtas atsižvelgiant į JT Saugumo tarybos rezoliucijos Nr. 1325 per dvidešimt metų sukauptą įgyvendinimo patirtį ir ES veiksmų plano dėl moterų, taikos ir saugumo 2019-2024 m. nuostatas.

Dėl pandemijos ir karantino ribojimų rengti viešus renginius tarptautinės konferencijos, skirtos Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 (2000) priėmimo 20 metų sukakčiai, organizavimas perkeltas į 2021 m.

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.14 „Įgyvendinti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektus, skirtus Europos Sąjungos Rytų

partnerystės ir besivystančioms valstybėms, bei kitas iniciatyvas lyčių lygybės srityje“. Užsienio reikalų ministerija informavo, kad 2020 m. vykdyti šie projektai, skirti lyčių lygybės įtvirtinimui:

PROJEKTAS MOLDOVOJE

- Finansuotas informacinių technologijų plėtros asociacijos „EDUCAT“ (Moldova) „GirlsGoIT“ vasaros stovyklos tęstinis projektas. „GirlsGoIT“ siekia merginoms ir jaunoms moterims suteikti įgūdžių STEM sektoriuje ir taip užtikrinti jų geresnes švietimo ir karjeros galimybes.

PROJEKTAS ARMĖNIJOJE

- Finansuotas Diližano bendruomenės centro (Armėnija) projektas, skatinant Armėnijos kaimo vietovių moterų verslumą. Dalyvės išklausė Google instrumentų, verslo vystymo pagrindų, užsienio kalbų pagrindų kursus.

PROJEKTAI UKRAINOJE

- Finansuotas Klaipėdos universiteto projektas „Nuo konflikto rytų Ukrainoje nukentėjusių asmenų socialinio dalyvavimo skatinimas“, kuriuo siekiama didinti nuo Krymo aneksijos ir konflikto rytų Ukrainoje nukentėjusių asmenų, ypač smurtą patiriančių moterų bei jų vaikų, socialinį dalyvavimą.
- Finansuotas NVO „Elios Ukraine“ (Ukraina) projektas „Verslo mokykla šalies viduje perkeltoms moterims“. Projekto tikslas – re-integruoti į visuomenę nuo konflikto rytų Ukrainoje nukentėjusias moteris bei skatinti jų verslumo įgūdžius.
- Finansuotas NVO „Krymo pilietinės visuomenės instituto“ (Ukraina) projektas „Žalia sala Lvove. Krymo kultūros centras „Yesil Ada“ Lvove“. Projektu siekiama vystyti Krymo totorių kultūros centro veiklas, rengiant tradicinio siuvinėjimo kursus, kuriant kalbinę aplinką vaikams ir moterims.
- Finansuotas Ukrainos moterų fondo (Ukraina) projektas „Lygybė saugumui“, kuriuo siekta stiprinti vietos valdžios institucijų bei NVO bendradarbiavimą, įtraukiant moteris į taikos ir saugumo procesus, ir sukurti kokybiškus JT rezoliucijos Nr. 1325 įgyvendinimo veiksmų planus visiems Ukrainos regionams.

PROJEKTAI MONGOLIJOJE

- Finansuotas NVO „Mongolijos spaudos institutas“ įgyvendintas projektas „Supratimo apie lyčių lygybę stiprinimas politinėje, socialinėje ir verslo srityse per jaunų moterų įsitraukimą į socialinę veiklą“, kuriuo siekta didinti informuotumą apie lyčių lygybę politinėje, socialinėje ir verslo aplinkoje.

- Finansuotas NVO „Sainkhuu Iweel San (SIS)“ vykdytas projektas „Lyčių lygybės stiprinimas Mongolijoje“, kurio tikslas buvo skatinti kaimo vietovėse gyvenančias moteris dalyvauti 2020 m. savivaldos rinkimuose.

PROJEKTAS DRAMBLIO KAULO KRANTE

- Finansuotas VšĮ Lietuvos inovacijų centro įgyvendintas projektas „Inovatyvių moterų verslų kūrimas taikant akvaponikos technologijas - INNOVATIONS FOR IVORY COAST“. Projektu buvo siekiama Dramblio Kaulo Kranto moterims sudaryti galimybes užsiimti inovatyviu verslu, grįstu akvaponikos sistemų naudojimu. Moterys įgijo žinių ir kompetencijų, reikalingų tokio verslo kūrimui, joms buvo suteikta reikalinga infrastruktūra.

REGIONINIS PROJEKTAS

- Finansuotas Europos žmogaus teisių gynimo centro (Middlesex universitetas, Jungtinė Karalystė) projektas „Pilietinės visuomenės Armėnijoje, Azerbaidžane, Gruzijoje ir Ukrainoje gebėjimų stiprinimas siekiant ginti ir skatinti moterų teises strateginio bylinėjimosi ir advokacijos būdu“. Projektu buvo siekiama tobulinti pilietinės visuomenės organizacijų įgūdžius įsitraukti į tarptautinius teisinius ginčus ir advokaciją, siekiant išspręsti sisteminės problemas, turinčias įtakos jų šalių moterims.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.15 „Pirmininkauti Demokratijų bendrijos darbo grupei „Moterys ir demokratija“, kartu su tarptautinėmis demokratijos plėtros organizacijomis organizuoti renginius ir projektus“, 2020 m. Demokratijų bendrija informuota apie Užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus laišką Demokratijų bendrijos Generaliniam Sekretoriui, kuriame sakoma, kad Lietuva patvirtina narystės įsipareigojimus ir sutinka tęsti pirmininkavimą „Moterys ir demokratija“ darbo grupei. 2020 m. įvyko du (vasario 12 d. ir gruodžio 2 d.) Demokratijų bendrijos „Moterys ir demokratija“ darbo grupės susitikimai ir du internetiniai seminarai, siekiant bendrijos tikslų moterų ir demokratijos srityje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 20.16 „Koordinuoti Lietuvos pasisakymus Jungtinėse Tautose, kitų tarptautinių organizacijų sesijose, debatuose, įvairiose iniciatyvose ir prisidėti prie lyčių lygybės bei moterų įgalinimo pasaulyje skatinimo“, 2020 m. vasario 14 d. vyko Jungtinių Tautų lyčių lygybės ir moterų įgalinimo padalinio (UN Women) Vykdomosios tarybos sesija, kurioje pirmą kartą dalyvavo ir Lietuvos, išrinktos į Vykdomąją tarybą 2020-2022 m., atstovai. Sesijos metu aptartas UN Women strateginio plano įgyvendinimas, UN Women iniciatyvos „Generation Equality“ vykdymas bei UN Women vykdoma regioninė veikla.

2020 m. kovo 2 d. Užsienio reikalų ministerijoje vyko renginys „Moterys sėkmingai Lietuvai“, kurio metu buvo aptarti lyčių lygybės iššūkiai Lietuvoje bei pristatyta Lygių galimybių plėtros centro iniciatyva sukurta Akvilės Malukienės paroda „100 Lietuvą kūrusių moterų portretų“. Renginyje dalyvavo ir pasisakė Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, Seimo nariai, užsienio valstybių Lietuvoje akredituoti diplomatai, pilietinės visuomenės atstovai.

2020 m. JT Žmogaus teisių tarybos 43-ioji sesija, turėjusi vykti vasario-kovo mėn., dėl COVID-19 pandemijos buvo sustabdyta ir atnaujinta birželio 15–23 d. Lietuva prisijungė prie šių bendrųjų pasisakymų moterų žmogaus teisių tematika: Suomijos ir Meksikos inicijuoto kasmetinio bendrojo pasisakymo Tarptautinės moters dienos proga; Tarptautinės frankofonijos organizacijos inicijuoto kasmetinio bendrojo pasisakymo, skirto 25-osioms Pekino lygybės, plėtros ir taikos deklaracijos bei veiksmų plano metinėms bei Švedijos parengto NB8 valstybių bendrojo pasisakymo ta pačia proga. Šioje sesijoje priimta rezoliucija, pratęsianti Specialiojo pranešėjo žmogaus teisių gynėjų saugumui mandatą. Lietuva kosponsorioavo minėtą rezoliuciją iki pateikimo.

2020 m. kovo 11 d. Vienoje įvyko Lietuvos kartu su Prancūzija ir Švedija pirmininkaujamos neformalios Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) žurnalistų saugumo draugų grupės susitikimas su ESBO atstovu žiniasklaidos laisvei Herlem Desir ir jo kolegomis. H. Desir akcentavo teisinio žurnalistų saugumo svarbą, moterų žurnalistų projekto tąsą ir pristatė artimiausius biuro planus.

2020 m. balandžio 28 d. Lietuvos iniciatyva surengtas ESBO žurnalistų saugumo draugų grupės nuotolinis susitikimas su „Novaya Gazeta“ žurnaliste E. Milašina, kuri apžvelgė žmogaus teisių ir LGBT asmenų padėtį Čėčėnijoje, blogėjančią žurnalistų situaciją Rusijoje ir asmeniškai dėl profesinės veiklos patirtas grėsmes. Švedija, tarpininkaujant Lietuvai, 2020 m. gegužės 8 d. surengė analogišką susitikimą su E. Milašina Maskvoje veikiančioms ES+ formato delegacijomis. Abu susitikimus moderavo „Freedom House“ Vilniaus biuro vadovas V. Jurkonis.

2020 m. gegužės 22 d. Lietuvos iniciatyva surengtas šalių, 2018 m. inicijavusių Maskvos mechanizmą prieš Rusiją dėl žmogaus teisių pažeidimų Čėčėnijoje, nuotolinis susitikimas su Rusijos NVO atstovėmis, dirbančiomis Šiaurės Kaukazo tema (V. Lapina iš „Russian LGBT Network“, T. Lokshina iš „Freedom House Watch“ ir O. Sadovskaya iš „Committee Against Torture“). Apžvelgtas Maskvos mechanizmo poveikis, besitęsiantis LGBTI asmenų Čėčėnijoje blogėjimas, galimi tolesni tarptautinės bendruomenės žingsniai, informuota apie 2020 m. birželio 30 d. išleidžiamą režisieriaus D. France dokumentinį filmą „Welcome to Chechnya“ apie LGBT persekiojimą.

2020 m. birželio 22-23 d. nuotoliniu būdu vyko metinė UN Women Vykdomosios tarybos sesija, kurios metu aptarta UN Women veikla vykdant vystymosi sistemos reformą, UN Women atsakas į COVID-19 pandemiją ir jos pasekmes, taip pat kaip galima būtų greitai ir lanksčiai reaguoti į COVID-19 iššūkius. Sesijos metu aptartas ir tolimesnis UN Women strateginis planavimas. Lietuva, kaip UN Women Vykdomosios tarybos narė, prisijungė prie bendro Švedijos rengto pareiškimo sesijos atidarymo metu, taip pat Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Vokietijos ir Kanados pareiškimo dėl COVID-19 ir Nyderlandų pareiškimo dėl seksualinės prievartos ir priekabiavimo.

2020 m. birželio 30 – liepos 17 d. Ženevoje vykusioje JT Žmogaus teisių tarybos 44-ojoje sesijoje Lietuva prisijungė prie 5 NB8 pasisakymų moterų ir mergaičių teisių tematika, Danijos inicijuoto pareiškimo dėl seksualinės ir reprodukcinės sveikatos ir teisių COVID-19 kontekste, Prancūzijos inicijuoto pareiškimo dėl smurto prieš moteris COVID-19 kontekste,

taip pat prie Tarptautinės frankofonijos organizacijos valstybių bendrojo pareiškimo dėl moterų teisių. Šioje sesijoje priimta rezoliucija dėl visų formų diskriminacijos prieš moteris ir mergaites panaikinimo, taip pat rezoliucija dėl moterų lytinių organų žalojimo, kuria pratęstas Specialiosios pranešėjos mandatas. Abi šias rezoliucijas Lietuva kosponsorioavo iki pateikimo.

2020 m. rugpjūčio 28 d. ESBO specialioje Nuolatinėje Taryboje Vienoje aptarta situacija Baltarusijoje. Lietuva savo pasisakyme kėlė žurnalistų saugumo ir žiniasklaidos laisvės, taip pat smurto prieš moteris klausimus.

2020 m. rugsėjo 4 d. Užsienio reikalų ministras L. Linkevičius pasisakė JT Saugumo Tarybos specialiojoje Arria formato sesijoje dėl žmogaus teisių padėties Baltarusijoje, kurioje buvo keliami ir smurto prieš moteris, nepilnamečius klausimai.

2020 m. rugsėjo 18 d. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos 45-osios sesijos metu surengti skubūs debatai (tik 6-ji šios tarybos istorijoje) dėl žmogaus teisių padėties Baltarusijoje. Debatuose pasisakė (nuotoliniu būdu) Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, kuris akcentavo neteisėtus žurnalistų sulaikymus, vykdomus kankinimus, taip pat ir seksualiniu pagrindu.

2020 m. lapkričio 25 d. – gruodžio 10 d., kaip ir kiekvienais metais, Užsienio reikalų ministerija prisijungė prie tarptautinės akcijos „Nušviesk pasaulį oranžine spalva“ („Orange the World“). Užsienio reikalų ministerijos iniciatyva savo pastatus taip pat nušvietė Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje ir užsienio šalių diplomatinės atstovybės Lietuvoje.

2020 m. gruodžio 10 d., Tarptautinę žmogaus teisių dieną, Vilniuje organizuotas Nacionalinis žmogaus teisių forumas. Forumo metu vyko diskusijos „Moterų teisės Lietuvoje: sparčiu žingsniu vietoje?“, kuri buvo skirta Pekino deklaracijos ir veiksmų platformos pasirašymo 25-osioms metinėms paminėti, „Ar apsimoka lyčių lygybė?“, „Lyčių lygybė žiniasklaidoje: kiek tam skiriama dėmesio žurnalistinėje rutinoje?“, „Laimingi tėčiai – laimingi vaikai: tėčių į(si)traukimas į vaiko gyvenimą nuo pat ankstyvojo amžiaus“ ir kt. Forumo dalyvius pasveikino Prezidentas Gitanas Nausėda, Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen, Europos Tarybos generalinė sekretorė Marija Pejčinović Burić. Įžanginėje diskusijoje taip pat dalyvavo Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. Visa forumo programa <https://nztf.lt/>.